

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนชุมชนหลังวัดสุทรจินดา**

นางศิริวรรณ ชัยมงคล

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544**

ISBN 974 – 533 – 131 - 7

ศิริวรรณ ชัยมงคล : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์, 132 หน้า.

ISBN 974 - 533 - 131 - 7

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการประเมินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบ กระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2545 - เดือนสิงหาคม 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคม และการศึกษาเจาะลึกรายกรณี แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ ชิฟฟ์โมเดล ผลการประเมินพบว่า คณะกรรมการและประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุน สมาชิกมีการกู้เงินเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพจริง และสามารถเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย มีการสร้างงานในชุมชน มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี การชำระเงินกู้ครบตามกำหนด สิ่งที่ควรส่งเสริมคือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในอาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีเศรษฐกิจที่ยั่งยืน จากการบริหารงานของคณะกรรมการและการประกอบกิจกรรมของผู้กู้ ทำให้ประเมินได้ว่า กองทุนเงินล้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา จะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของชุมชนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

กรรมการสอบ

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์.....)

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่...6...เดือน...กันยายน... พ.ศ.2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย อินทรประวัติ อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- คุณ นพสร แสนชัยยา อาจารย์นิเทศก์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณนพวรรณ ใบสูงเนิน นักพัฒนาชุมชน 5 ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายสมาน วงศ์วรายุทธ นายอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา
- พันเอกพีระยุทธ ไพบูลย์วิริยะวิช ประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาทุกท่านที่ให้ข้อมูล, และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจน จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ศิริวรรณ ชัยมงคล

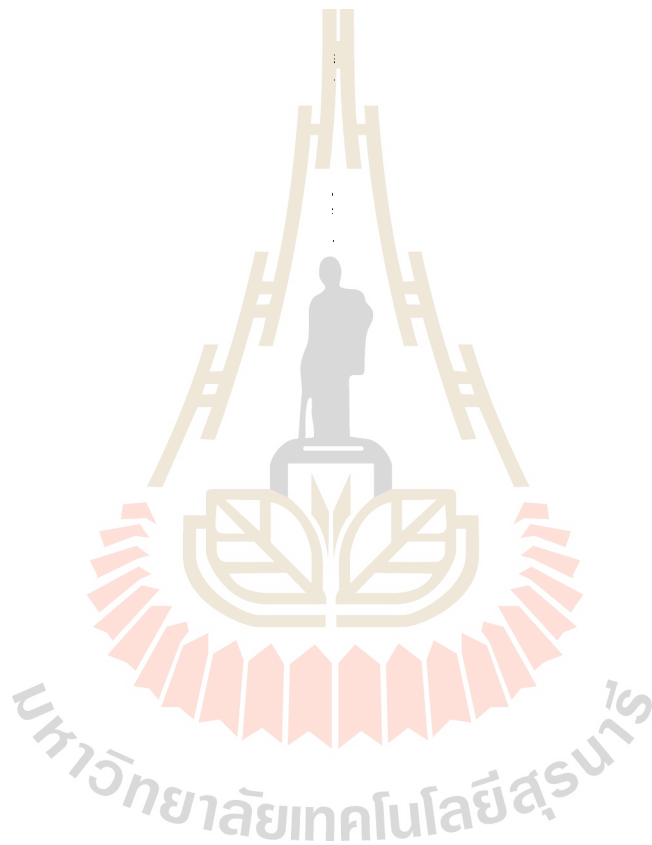
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีการดำเนินการ.....	7
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	8
บทที่ 2 ทัศนวิสัยวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์.....	10
2. ระเบียบต่างๆของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	12
3. วิถีปฏิบัติงานกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา.....	15
4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชิป โมเดล.....	21
5. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ.....	23
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	24
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	24
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ.....	27
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	36
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

บทที่ 4 ผลการคิดตามการประเมินโครงการ.....	40
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	41
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม.....	57
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่.....	71
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ดูแล.....	73
5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	74
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	74
 บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	78
1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	78
2. วิธีการประเมิน.....	78
3. ผลการดำเนินการ.....	79
4. อภิปรายผล.....	82
5. ข้อเสนอแนะ.....	85
 บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก.....	

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจ ของสต๊าฟเฟิลบีม.....	5
2 แผนภูมิ 2.1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	29
3 แผนภูมิ 4.3 แผนภูมิแสดงกิจกรรมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ชุมชนหลังวัดพุทธจินดา.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนภูมิ 1.2 การนำชิปโมเดลมาประยุกต์ใช้กับกองทุนหมู่บ้าน	6
2	แผนภูมิ 2.2 ตารางแสดงการเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน บร. 1-12	38
3	แผนภูมิ 4.1 ตารางหนี้สินคงค้างของรัฐบาล ปี งบประมาณ 2545.....	48
4	แผนภูมิ 4.2 ตารางการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่เดือน ม.ค. –ธ.ค. 2545 จำนวน 11 งวด.....	61

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ประชาชนมีฐานะยากจนทำให้กินอย่างฝืดเคือง การที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นก็หมายถึงต้องมี "การพัฒนาชุมชน" คือ การพัฒนาความคิด ความสามารถของประชาชนในชุมชน ให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยเหลือตนเองและชุมชนให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างประชาชนกับรัฐบาล การพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการนำเอาการบริการของรัฐบาลผนวกเข้ากับความต้องการของประชาชนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต "การพัฒนาประเทศจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อทั้งชุมชนเมืองและชนบทได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง" แนวคิดหลักในการดำเนินการพัฒนาชุมชน ถือว่าประชาชนเป็นพลังสำคัญขั้นมูลฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา มีหลักการสำคัญ 3 ประการคือ

1. การพัฒนาชุมชนเพื่อเน้นให้ประชาชนช่วยตนเอง
2. การพัฒนาเป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ คือ ต้องการมีการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานวิธีการหลายวิธี และหลายๆด้านพร้อมกัน
3. การพัฒนาชุมชนเน้นการดำเนินการที่ริเริ่มจากชุมชน ฉะนั้นกิจกรรมในท้องถิ่นจึงควรที่จะเริ่มจากประชาชนและให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ

ในเมื่อประชาชนประสบปัญหาความยากจน คือ การไม่มีทุนในการทำมาหากินและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินตามความจำเป็นเร่งด่วน ทางรัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจนเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน ได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนโดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการและจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน โดยโครงการนี้เกิดขึ้นมาจากการผลักดันของนโยบายทางการเมืองพรรคไทยรักไทยโดยมี พล.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท จำนวนทั้งสิ้น 74,881 หมู่บ้าน โดยริเริ่มที่ชุมชนเป็นการกระจายอำนาจไปสู่หมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญห เศรษฐกิจระดับฐานรากและเป็นการให้ความสำคัญของชุมชนซึ่งเป็นหน่วยย่อยทางสังคม ให้รู้จักการจัดการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน

เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และการบริหาร การจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้าน เศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในอนาคต เมื่อมีการพัฒนาชุมชนอย่างทั่วถึงย่อมส่งผลให้สังคมหรือประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนก็จะดีขึ้นตามลำดับ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าการพัฒนาประเทศ ก็คือ การพัฒนาชุมชนนั่นเอง

ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง มีความพร้อมที่ได้จัดตั้งกองทุน และได้รับการอนุมัติ เมื่อวันที่ 16 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 รับการจัดสรรเงินโอนเข้ากองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาเมื่อวันที่ 24 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ ทำวิจัยในฐานะเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาในระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมิน และเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อ ศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1.1 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก
- 2.1.2 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยคนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 2.1.3 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 2.1.4 เศรษฐกิจของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ได้รับการกระตุ้นประชาชน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
- 2.1.5 ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่เป็นจุดเด่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัด
พุทธจินดาและปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความร่วมมือ
โยระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในชุมชนหลัง
วัดพุทธจินดาและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนด โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติ

กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดในการประเมินโครงการเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีหลายอยู่แนวคิดนัก
ประเมินรุ่นใหม่ที่มีความพยายามที่จะพัฒนาแนวคิดให้อยู่ในลักษณะทั่วไปที่ผู้ประเมินสามารถเลือก
ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และได้นำเสนอในที่นี้ มีดังนี้

1. แนวความคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model
of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่
สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

1.1 หลักการของแนวคิดของไทเลอร์แบบดั้งเดิม จำแนกเป็น 4 ประการคือ

- 1.1.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
- 1.1.2 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
- 1.1.3 เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
- 1.1.4 ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด

1.2 กรอบแนวคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกออกเป็น 6 ส่วน
คือ

- 1.2.1 การประเมินจุดประสงค์
- 1.2.2 การประเมินแผนการเรียนรู้
- 1.2.3 การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ
- 1.2.4 การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ
- 1.2.5 การประเมินเพื่อผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
- 1.2.6 การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป(Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของครอนบาค(Conbach's Concept and Model)
การประเมินตามแนวคิดของครอนบาค คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา โดยได้นำเสนอวิธีการประเมินที่ใช้นอกจากการทดสอบ 4 แนวทาง คือ

2.1 การศึกษากระบวนการ (Process Studies) เป็นการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนที่สามารถนำมาปรับปรุงรายวิชา

2.2 การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency measurement) เป็นการพิจารณาศักยภาพของผู้เรียนตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

2.3 การวัดเจตคติ (Attitude Measurement) เป็นการเน้นความสำคัญของเจตคติ ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ที่มีแนวทางการวัดผลได้อย่างหลากหลายวิธี อาทิ การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เป็นต้น

2.4 การติดตามผล (Follow up Studies) เป็นการติดตามผลการทำงานหรือการให้ผู้เรียนได้ประเมินข้อดี-ข้อจำกัดของรายวิชาว่าควรมีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างไร

นอกจากนี้ ครอนบาค ยังได้นำเสนอรูปแบบการประเมินที่ใช้ในการเรียนการสอนที่กำหนดหลักการว่า การประเมินโครงการด้านการเรียนการสอนไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น แต่ควรจะมีการพิจารณาประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

3. แนวคิดรูปแบบการประเมินของสคริฟเวน(Scriven's Evaluation Ideologies and Model) สคริฟเวน มีความพยายามที่จะสร้างแนวความคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์และครอนบาคเข้าด้วยกัน

4. แนวคิดและรูปแบบการประเมินชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ จะใช้แนวความคิดตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อมีความหมายที่ใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

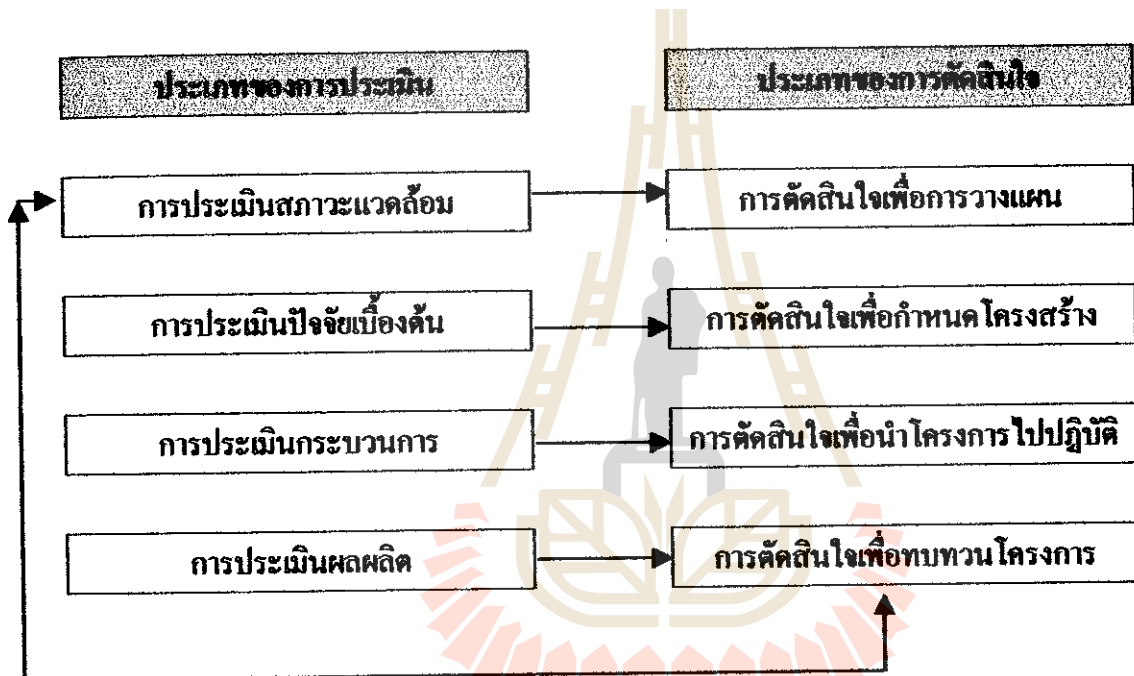
C ย่อมาจาก Context คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้านเป็นการประเมินสภาพของบริบทชุมชน เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การคาดการณ์ถึงผลของการดำเนิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้า ความสอดคล้องของปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกกับวัตถุประสงค์โครงการมีผลต่อความสำเร็จของโครงการ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการดำเนินการโครงการสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าค้นพบวิธีที่ดีกว่า

P ย่อมาจาก Product คือ ผลที่เกิดจากโครงการ

และสตาร์ทอัพได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภูมิที่ 1.1

แผนภูมิที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตาร์ทอัพ

เมื่อนำชิปโมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบภาระประเมิน	องค์ประกอบภาระประเมิน	องค์ประกอบภาระประเมิน	องค์ประกอบภาระประเมิน
ระดับหมู่บ้าน	C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน C4-วัฒนธรรม ประเพณี C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	II1-นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง(ปรัชญา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การประเมิน ความพร้อม ระเบียบต่างๆ ฯลฯ) II2-การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ) II3-คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ II4-คณะกรรมการกองทุน (การได้มา, คุณสมบัติ) II5-การเตรียมความพร้อมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุน II6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท II8-ใบติดกองทุนหมู่บ้าน	PC1-การจัดระเบียบกองทุน (ทุกระยะ) PC2-การจัดทำเอกสารเพื่อขอเงินเพื่อบริษัทกองทุน PC3-ระบบบัญชีกองทุน PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน PC4.1-การรับสมัคร PC4.2-การพบปะสภาพ PC4.3-ประเภทสมาชิก PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน PC5.1-การคัดเลือกผู้กู้ PC5.2-การจัดทำเอกสารประกอบการกู้ PC5.3-การโอนเงินให้ผู้กู้ PC5.4-การรับชำระหนี้ PC6-การส่งเสริมการใช้จ่ายเงิน PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ PC6.2-การช่วยเหลือตลาด PC7-การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน PC8-การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน PC9-การจัดสรรผลประโยชน์ PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยนักศึกษา กองทุนกิจกรรมอื่นๆ	PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน PD2-จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้ PD3-ยอดเงินที่ให้ได้ PD4-จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด PD5-ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด PD6-กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว) PD7-การใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ PD8-ทัศนคติของชุมชนต่อการกู้ยืม(การรวมการ, กิจกรรม) PD9-การเกิดกิจขององค์กรการเรียนรู้ PD10-ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน
ระดับรายได้(ผู้)	C9-อาชีพเดิม(หลักและรอง) C10-สมาชิกในครอบครัว C11-สภาพการอยู่อาศัย C12-รายได้ของครอบครัว C12-หนี้สินของครอบครัว	II9-จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ II10-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ II11-วัสดุอุปกรณ์ II12-สถานที่ในการประกอบอาชีพ II13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ II14-จำนวนแรงงาน II15-วัตถุดิบ	PC11-การใช้จ่ายเงิน PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม PC13-การหาตลาด PC14-การทำกับปัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ PD12.1-ผลโดยตรง PD12.2-ผลโดยอ้อม

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน		
ระดับหมู่บ้าน	C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน C4-วัฒนธรรม ประเพณี C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	II-นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติงานส่วนกลาง(ปรัชญา วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การประเมิน ความพร้อม ระเบียบต่างๆ ฯลฯ) I2-การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ) I3-คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ I4-คณะกรรมการกองทุน (การได้มา, คุณสมบัติ) I5-การเตรียมความพร้อม/สร้างความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุน I6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท I8-บัญชีกองทุนหมู่บ้าน	PC1-การจัดการระเบียบกองทุน (ทุกระเบียบ) PC2-การจัดทำเอกสารเพื่อขอเงินเพื่อกองทุน PC3-ระบบบัญชีกองทุน PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน PC4.1-การรับสมัคร PC4.2-การหมดสภาพ PC4.3=ประเภทสมาชิก PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลกองทุน PC5.1-การคัดเลือกผู้ดูแล PC5.2-การจัดทำเอกสารประกอบการดูแล PC5.3-การโอนเงินให้ผู้ดูแล PC5.4-การรับชำระหนี้ PC6-การส่งเสริมการใช้เงิน PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ PC6.2-การช่วยเหลือตลาด PC7-การตรวจสอบการใช้เงิน PC8-การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน PC9-การจัดสรรผลประโยชน์ PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยนักศึกษากองทุนกิจกรรมอื่นๆ	PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน PD2-จำนวนผู้ที่ได้รับเงิน PD3-ยอดเงินที่ได้รับ PD4-จำนวนผู้ชำระเงินคืนตามกำหนด PD5-ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด PD6-กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว) PD7-การใช้เงินได้ตามวัตถุประสงค์ PD8-ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน(กรรมการ, กิจกรรม) ต่อบัณฑิตกองทุน PD9-การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ PD10-ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน
ระดับรายชื่อได้(ผู้ดูแล)	C9-อาชีพเดิม(หลักและรอง) C10-สมาชิกในครอบครัว C11-สภาพการอยู่อาศัย C12-รายได้ของครอบครัว C12-หนี้สินของครอบครัว	I9-จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ I10-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงิน I11-วัตถุประสงค์ I12-สถานที่ในการประกอบอาชีพ I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ I14-จำนวนแรงงาน I15-วัตถุประสงค์	PC11-การใช้จ่ายเงิน PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม PC13-การหาตลาด PC14-การหาบัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการ PD12.1=ผลโดยตรง PD12.2=ผลโดยอ้อม

วิธีดำเนินการ

วิธีการดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทรจินดา

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนหลังวัดสุทรจินดา

ขั้นที่ 3 ใช้ชิปโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทรจินดา

1. ประเมินบริบท (Context Evaluation) มีกิจกรรมดังนี้

1.1 ผู้ทำวิจัยเริ่มเก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ และนำมาเสนอให้ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทรจินดา ตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้อง

1.2 เก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัดสุทรจินดา เป็นแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ โดยการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนครอบครัวที่มีในชุมชนหลังวัดสุทรจินดา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสาร

1.3 จัดเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุมชนหลังวัดสุทรจินดา ค้นหาอดีตที่ภูมิใจ ปัจจุบันที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต (กระบวนการ AIC หรือ FSC) และสรุปศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของชุมชน โดยใช้เวทีที่ประชาชนจนได้แผนแม่บทของชุมชนหลังวัดสุทรจินดา ทั้งในระดับชุมชนและระดับตำบลในเมือง

1.4 ผู้ทำวิจัยนำข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัดสุทรจินดา ที่เก็บได้มาสรุปเก็บไว้เป็นข้อมูลการประเมินก่อนเริ่ม โครงการ เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เก็บหลังจากได้ดำเนินการแล้ว

2. การประเมินตัวป้อนเข้า(Input Evaluation)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้วว่าจะช่วยให้โครงการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทรจินดาประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ทำการหาแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เป็นการประเมินเพื่อบันทึกภาวะเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังวัดสุทรจินดาไว้เป็นหลักฐานและค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ โดยกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ทำการหาแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล เพื่อทำการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไข หรือแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation)

เป็นการประเมินเทียบผลที่เกิดจากการทำโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และผลกระทบมีอะไรบ้าง เป็นการประเมินคุณค่าของโครงการโดยรวม โดยกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ทำการหาแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือ ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาจาก คนในชุมชน เอกสาร วัตถุ สถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูลได้ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำการศึกษาสามารถเก็บรวบรวมได้โดยตรงจากชุมชนหลังวัดสุทธจินดาด้วยตนเอง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำวิจัยได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว เช่น ข้อมูลของประชากรทั้งหมด แยกชาย,หญิงทั้งหมด ประวัติความเป็นมาของชุมชน แผนที่ของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ฯลฯ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากกองสวัสดิการสังคม

ก่อนที่ผู้ทำวิจัยจะทำการเลือกใช้ข้อมูลปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ ก็จะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและมีความครอบคลุมทุกประเด็น ตามตัวชี้วัดที่สามารถนำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ สรุปความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหา แนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชน และข้อเสนอแนะต่างๆของผู้ทำการศึกษา ของโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เป็นระยะๆ

ขั้นที่ 6 จัดทำแผนโครงการธุรกิจให้กับชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

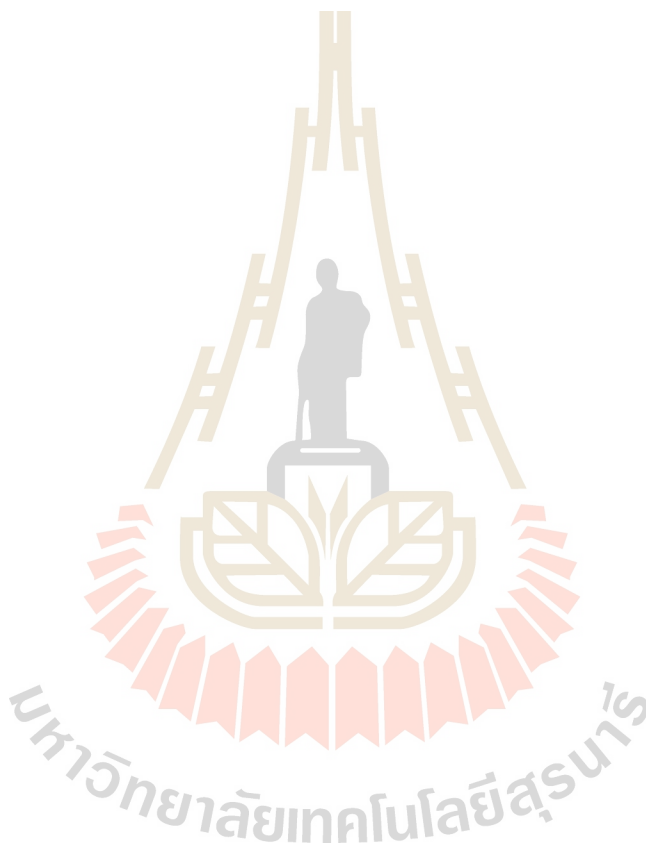
ขั้นที่ 7 ประชุมสรุปบทเรียนโดยสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อยในการบริหารการจัดการกองทุน

ขั้นที่ 8 นำเสนอรายงานผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ในลักษณะสารนิพนธ์ ส่งอาจารย์นิเทศก์

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การทำกิจกรรม การดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา
2. ได้ทราบความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการการพัฒนาดังๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน

4. ผู้ทำวิจัย ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้
5. ได้มีส่วนร่วมในการรับทราบถึงปัญหา แนวทางแก้ไข และมีส่วนร่วมเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับทางชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

บทที่ ๒

ปรัทัศน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้ทำวิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ทั้งที่เป็น นโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 5 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์
2. ระเบียบต่างๆของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
 - 2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. วิธีปฏิบัติงานกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา
 - 3.1 การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 3.2 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 3.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพชีโมเดล
5. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ตำบลบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประ โยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อม โยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและ ประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการ พัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นชุมชนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ระบบและการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการ เรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเสริมธุรกิจแบบพอเพียง
4. เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
5. ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
6. เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น และส่งผลให้ระดับประเทศมีการพัฒนา

ตามลำดับ

2. ระเบียบต่างๆของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

2.1.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6. มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการและเลขาธิการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 4 คน (โดยมีฉบับปรับปรุง ฉบับที่2แก้ไข จากคณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 3 คน เป็น 4 คน) มีที่ปรึกษาคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7. กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ 8. พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก เป็นบุคคลล้มละลาย คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9. การประชุมต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก

ข้อ 10. คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน

- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินตามระเบียบนี้
- (8) ออกระเบียบคำสั่งและประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตาม
- (9) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ อีกทั้งกำหนดค่าตอบแทนให้ด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

ข้อ 11. การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุม

ข้อ 12. ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา อนุกรรมการ ได้เชิญประชุมคำตอบแทนตามที่กำหนด

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 13. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14. สำนักงานอาจมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุนแก่คณะกรรมการ
- (9) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีดังต่อไปนี้

1. การตั้งกองทุนมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการและคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และสมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง คือ การยกมือออกเสียง

2. ระเบียบกองทุนมีกระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนดังนี้ คือ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกในหมู่บ้านทุกท่านยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ของทาง
การเป็นหลัก และบางส่วนเกิดจากมติในที่ประชุมของสมาชิกกองทุน

3. แหล่งที่มาของกองทุนตามโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยรัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านนี้
ให้ทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- สมาชิกต้องเขียนใบสมัครและเสียค่าสมัคร
- มีอายุตั้งแต่ 20 ปี
- สมาชิกต้องถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น
- สมาชิกต้องอาศัยอยู่ในหมู่บ้านอย่างน้อย 6 เดือน

5. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- ถอนหุ้นจากบัญชีทั้งหมด
- ขาดการประชุมเกิด 3 ครั้ง โดยไม่มีความจำเป็น
- ขาดการฝากเงินออมทรัพย์ติดต่อกันเกิน 6 เดือน

กฎระเบียบที่สำคัญของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

มีการระบุดูประสงคในการจัดตั้งกองทุน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก
2. เพื่อเป็นการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
3. เพื่อการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

ระบุแหล่งที่มาของเงินทุน ประกอบด้วยเงินทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่นใด

การกู้ยืมเงินสมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. พัฒนาอาชีพ
2. การสร้างงาน
3. การสร้างและ/หรือเพิ่มรายได้
4. ลดค่าใช้จ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

1. เงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 10
2. เงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 15
3. เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการ ในอัตราร้อยละ 30
4. ทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 20
5. ทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ในอัตราร้อยละ 15
6. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร ในอัตราร้อยละ 10

3. วิธีปฏิบัติงานกองทุนชุมชนวัดสุทธจินดา.

2.1 การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 7. ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ.2544 (สังเกตการณ์)

1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมจะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปมติที่ประชุม

1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุนเป็นวันก่อนหรือหลังประกาศคณะกรรมการ

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 9 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ.2544

2.1 เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

2.3 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

2.4 ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

2.5 ไม่เคยเป็นผู้ต้องโทษในคดีอาญาติด

2.6 ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออกหรือถูกไล่ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

2.7 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนตลอดจนยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

การได้มาซึ่งการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน,คณะกรรมการหมู่บ้าน,ระเบียบของกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาครั้งนี้

คือ ได้มีการจัดการเวทีประชาคมหรือเวทีชาวบ้านเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือกรวมกรรมการกองทุนโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประชาคม 118 ครั้วเรือน ในจำนวน 125 ครั้วเรือน(ไม่รวมบ้านเช่า) และมีเจ้าหน้าที่และยังผู้สังเกตการณ์ ทั้งหมด 17 คน โดยตัวแทนจากนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครราชสีมา คือ นายคล้าย เพชรสูงเนิน รองปลัดเทศบาล ได้กล่าวเปิดการประชุมและได้มอบหมายให้ นายธรรมดี โชคชัย ผอ.กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครนครราชสีมาเป็นผู้ดำเนินการในการทำการประชาคม โดยขอให้ที่ประชุมเสนอเลขานุการเพื่อการบันทึกรายงานการประชุมในครั้งนี้ ท่านพันเอกพีระยุทธ ขอเสนอนายอภิสิทธิ์ ฤทธิ์เวช ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ โดย

ระเบียบวาระที่ 1 การดำเนินการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นายธรรมดี ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การดำเนินการจัดตั้งกองทุนระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 ให้ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 การเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน

นายธรรมดี ได้ชี้แจงคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นคณะกรรมการกองทุน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนและได้หารือที่ประชุมเกี่ยวกับจำนวนคณะกรรมการกองทุนแห่งนี้ว่าจะมีจำนวนเท่าใด (จำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน) ร.ด.ประยูร ขอเสนอคณะกรรมการจำนวน 11 คน ไม่มีผู้เสนอเป็นอย่างอื่น ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้มีคณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาจำนวน 11 คน นายธรรมดี แจ้งในที่ประชุมว่าตามระเบียบฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการหญิง,ชาย จำนวนใกล้เคียงกันจึงขอหารือที่ประชุมว่าสัดส่วน หญิง,ชาย ควรเป็นเท่าใด นายมนู ขอเสนอ ชาย 6 คน หญิง 5 คน ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ และที่นี้มีผู้สมัครเพียง 11 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 5 คน ผู้สมัครทั้ง 11 คน จึงได้เป็นคณะกรรมการโดยไม่ต้องมีการเลือกตั้ง

นายธรรมดี ขอมอบหมายให้คณะกรรมการ ไปประชุมเพื่อกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของกรรมการซึ่งประกอบด้วย ประธาน,รองประธาน,เลขานุการ,เหรัญญิก,กรรมการอื่นๆตามที่เห็นสมควรและขอให้คณะกรรมการ ได้ร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนและรับสมาชิกต่อไป

ส่วนระเบียบกองทุนมีกระบวนการจัดทำระเบียบ โดยประชุมคณะกรรมการกองทุนปรึกษาหารือเพื่อร่างระเบียบให้เหมาะสมกับชุมชน และความเป็นไปได้ และได้จัดทำเอกสารแจกจ่ายให้กับสมาชิกทุกคนทราบ และเป็นข้อมูลในการกู้ต่อไป

คณะกรรมการกองทุนมี 11 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการกองทุน,รองประธาน,กรรมการกองทุน,เลขานุการ,เหรัญญิก,นายทะเบียน,ประชาสัมพันธ์และกรรมการอื่นๆ

คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะ 30 วัน

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- 2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- 3) การรับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด หรือมอบหมาย

3.2 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน
5. รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านต่อครัวเรือน

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
3. วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

6. รายชื่อของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการ
ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
2. ระเบียบข้อบังคับมีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้อยู่แล้วหรือไม่
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดขึ้นเองหรือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันกำหนดขึ้น

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

1. จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
2. ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกแล้ว ประกอบด้วยสมาชิกประเภทบุคคลหรือสมาชิกประเภทองค์กร/กลุ่มในชุมชน
3. จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านในรูปของการถือหุ้น/การออม/ค่าธรรมเนียม/เงินบริจาค
4. การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน
5. หมู่บ้านมีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้าน ชุมชนหรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้านหรือไม่

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1,000,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
2. วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
3. กองทุนหมู่บ้านจะให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อกิจกรรมอะไรบ้าง
4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
5. วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
6. วิธีการป้องกันความเสี่ยงในการให้กู้
7. วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัญญา
8. แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน
9. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

10. การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน

3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกกองทุนที่ประสงค์จะขอกู้ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่าง ชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
2. คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินสองหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ถูกเงินให้พิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น
3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและคณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่ แน่นนอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงจากราคาประเมินและสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลักและปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าว อย่างเปิดเผย
5. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาแต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา
6. การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภทจะต้องนำเงินส่งคืน ณ ธนาคารและนำหลักฐานการส่งชำระคืนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐาน
7. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดไว้อย่างแน่นอน

3.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของชุมชน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่

บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชนการประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนเพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตในหมู่บ้านและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีศักยภาพในด้านของการบริหาร โครงการ
3. รายงานผลความก้าวหน้าของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

แผนการดำเนินงาน

1. ประชาสัมพันธ์ โครงการและรับสมัครนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ
2. จัดทำหลักสูตร การศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ โดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงศึกษาธิการ
3. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและคณะกรรมการในระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ประสานและดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
4. นักศึกษาผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงานเพื่อนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไขและรวบรวมเป็นรายงานตามนโยบายเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเมื่อสิ้นสุดโครงการ

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1.ดัชนีวัดผลสำเร็จของ โครงการ

- 1.1. จำนวนเงินกองทุน
- 1.2. จำนวนบัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้
- 1.3. จำนวนบัณฑิตที่จบการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการประเมิน

โครงการ

- 1.4. การรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.กลไกการติดตามประเมินผล

- 2.1. มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลและส่งเสริม โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะๆ
- 2.2. มีการประชุมสัมมนา 3 เดือนของคณะกรรมการส่วนกลาง

3.ผลประโยชน์ของโครงการ

- 3.1. บัณฑิตว่างงานจำนวน 74,881 คน มีได้รับเงินเดือนจากโครงการถึงร้อยละ 93.8
- 3.2. มีผู้สำเร็จการฝึกอบรม ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต
- 3.3. มีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพท์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพท์โมเดล “ ในหนังสือรวมบทความทางการประเมิน โครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,(บรรณาธิการ), 2544 : 221-234] ดังนี้
แบบจำลอง CIPP ประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ประเมินในด้านต่าง ๆ คือ
 - ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ โดยประเมินอัตราค่าจ้าง เวลางบประมาณ วิธีการ ภายในโครงการ รูปแบบคำถาม เช่น แผนงานที่กำหนดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เท่านั้น จะดำเนินการกับยุทธวิธีที่เลือกมาอย่างไร เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- เพื่อรวบรวมสารนิเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นการสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง คือ

- 1) การจัดหานักประเมินกระบวนการเป็นเวลา
- 2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- 3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมิน โครงการและบุคลากรในโครงการหรือในแผนงานเอง
- 4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ การทำตามกระบวนการจำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอะไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ โดยเฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้ทำวิจัยจะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบชีพชีโมเดลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

5. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการ ความจำเป็นในปัจจุบันและสามารถรองรับความต้องการหรือความจำเป็นในอนาคต นอกจากนี้จะต้องครอบคลุมมาตรการ การรักษามรดกทางทรัพยากร ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ทำให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริง ภายในระบบนิเวศวิทยาที่สามารถรองรับการกำหนดชีวิตต่อไป ทั้งนี้ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติด้วยการปรับด้วยกระตือรือร้น ปรับปรุงองค์กร ปรับปรุงประสิทธิภาพทางเทคนิคและชาวปัญญา

จากการผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องข่าวสาร และข้อมูลที่ค้นคว้าจากห้องสมุด รวมถึงพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่อง หลักสำคัญในการพัฒนาชุมชน คือ “เราช่วยเขาเพื่อที่เขาสามารถ ช่วยตนเองได้ต่อไป” การพัฒนา ก็คือการสร้างสรรค์

หลักการพึ่งตนเองอาจจะแยกแยะโดยยึดหลักสำคัญอยู่ 5 ประการคือ

1. ด้านจิตใจ ทำคนให้เป็นที่พักพิงของตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง เป็นอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเองด้วย
5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามุ่งเน้นการเพิ่มรายได้ และไม่มีการลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ หลังจากนั้นจึงคิดหารายได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หลีกเลี่ยงจากการก่อหนี้โดยไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า และพยายามลดความเสี่ยงด้านต่างๆเพื่อจะเข้าสู่หลักการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยทางผู้ทำวิจัยมีวิธีการดำเนินการประเมินโครงการดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ จะใช้แนวความคิดตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิปโมเดล (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบ โดยใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งระดับหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

1. ประเมินบริบท (Context Evaluation) คือ

เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของบริบทชุมชน เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การคาดการณ์ถึงผลของการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทำวิจัยเริ่มเก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ และนำมาเสนอให้ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ตรวจสอบเพื่อหาความถูกต้อง

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation) คือ

เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้า ความสอดคล้องของปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกกับวัตถุประสงค์โครงการมีผลต่อความสำเร็จของโครงการเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้วว่าจะช่วยให้โครงการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ประสบผลสำเร็จหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อบันทึกภาวะเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาไว้เป็นหลักฐานและค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ หรือแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และผลกระทบมีอะไรบ้างที่เกิดจากโครงการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทางผู้วิจัยจะไปเก็บข้อมูลหรือจำนวนผู้ที่สัมภาษณ์ ก็จะต้องดูว่าให้สอดคล้องกับแบบสอบถามหรือคำถามที่เราตั้งไว้สำหรับเก็บข้อมูล การวางแผนการจัดเก็บข้อมูล โดยวางแผนการกระจายกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึง เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวมของชุมชนที่แท้จริง โดยให้ได้คำตอบที่ตรงกับสิ่งที่เราต้องการทราบและตรงจุดประสงค์ที่เราต้องการเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ความหมายและประเภทของประชากร

“ประชากร” (Population) ที่มีใช้ในการวิจัยหมายความว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ หรือเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ หิน แร่ธาตุ ต่างๆก็ได้ ซึ่งมีลักษณะที่ผู้วิจัยสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ ประชากรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้าน คือ บุคคล องค์กร สิ่งมีชีวิตอื่นๆและระบบนิเวศน์ทั้งหมด ของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีหลายลักษณะเพื่อความสะดวกจึงจัดแบ่งประชากรการวิจัยออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ประชากรแบบจำกัด (Finite Population)

ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถนับแจกแจงจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนเท่าใด เช่น จำนวนประชากรของชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีทั้งหมด 820 คน โดยเป็นชาย 364 คน และหญิง 456 คน

2. ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population)

ประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถเจนนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่แท้จริงเป็นเท่าใด เช่น จำนวนขยะรีไซเคิลที่ทิ้งประจำวันของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาที่มีอยู่เท่าใด

2.2 ความสำคัญของประชากร

การกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งถ้าไม่มีการกำหนดประชากรที่ต้องการศึกษาให้มีความชัดเจน จะส่งผลกระทบต่อทำให้ขอบเขตของการศึกษาไม่มีทิศทางที่ชัดเจน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโครงการกองทุนหมู่บ้าน ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรทั้งหมดของชุมชนหลังวัด สุทธจินดา

2.3 ความหมายของกลุ่มตัวอย่าง

“กลุ่มตัวอย่าง” (Sample or Sampling Group) ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน

กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

2.4 ความสำคัญของกลุ่มตัวอย่าง

โดยปกติการดำเนินงานวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นสามารถทำได้ 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ

1. แนวทางการศึกษาทุกหน่วยของประชากร (Census) ทำได้โดยเมื่อกำหนดประชากรของการศึกษาวิจัยที่ชัดเจนแล้ว ผู้ทำวิจัยจะต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยของประชากร โดยไม่มีการยกเว้น
2. แนวทางการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample Survey) ทำได้โดยเมื่อมีการกำหนดประชากรของการศึกษาวิจัยที่ชัดเจนได้แล้ว ในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยต้องใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Methods) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ดีได้ ซึ่งมักถูกนำมาใช้มากในทางการศึกษาสังคมศาสตร์

ในที่นี้ทางผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample Survey) เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกและใช้ระยะเวลาที่จำกัด คือ 10 เดือน แต่แนวทางนี้มีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ ผู้วิจัยจะไม่ได้ค่าที่แท้จริงจากลักษณะของประชากร แต่จะได้ค่าจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างซึ่งในทางสถิติเรียกว่า “ค่าสถิติ” (Statistics) แต่ในการวิจัยและวิชาทางสถิติสามารถที่จะใช้วิธีการต่างๆ ในการ

สร้างความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างได้และสามารถสรุปผลอ้างอิงจากคุณลักษณะของประชากรได้

2.5 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling)
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling)

เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกไม่เท่าเทียมกัน และผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดหรือประมาณค่าโอกาสที่ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่างได้

ประชากรหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีจำนวนทั้งหมด 820 คน ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ กัน จำแนกได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 11 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 107 คน
2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติกู้	จำนวน 78 คน
2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน 29 คน
3. ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 713 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ในการดำเนินโครงการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน จะทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดระดับของการปฏิบัติงานที่เป็นตัวชี้วัดว่าการดำเนินโครงการนั้นได้บรรลุผลสำเร็จแล้ว

ความหมายของตัวชี้วัดและตัวแปร

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ตัวแปร หมายถึง ชื่อของกลุ่มข้อมูลประเภทเดียวกัน ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการอ้างถึงหรือการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ความแตกต่างของตัวชี้วัดและตัวแปร

“ตัวชี้วัด” จะเน้นว่าเป็นประเด็นที่จะใช้วัดระดับของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ส่วน “ตัวแปร” เน้นว่าเป็นประเด็นที่เมื่อเก็บข้อมูลจะได้ค่าที่แปรไปสำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายในกลุ่มประชานั้นๆ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 ระบบ คือ

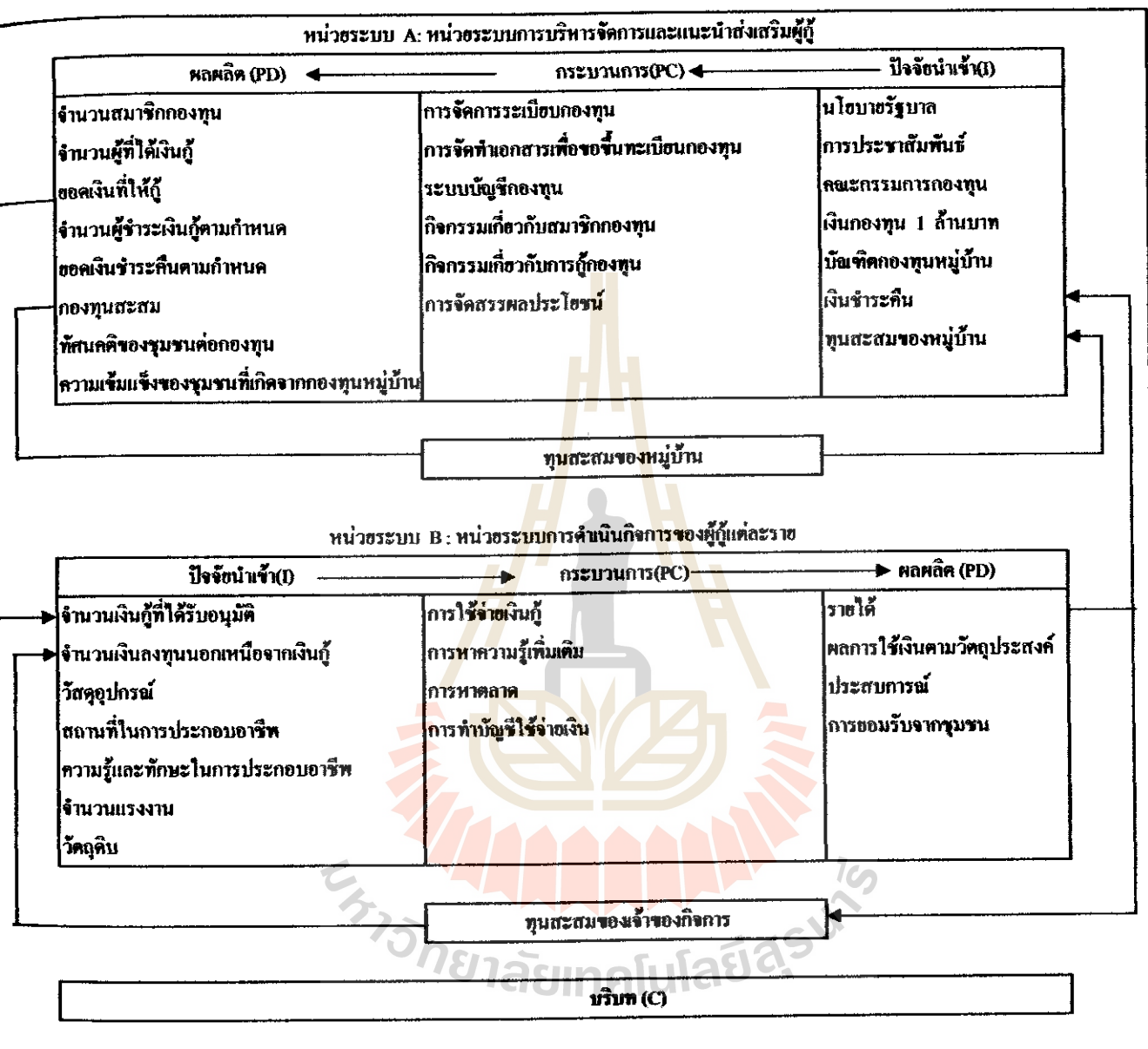
1. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
 2. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย
- (ศึกษาจากแผนภูมิระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งพาผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนเงินกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประเมินความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบดำเนินการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B ก็จะประสบผลสำเร็จด้วย

แผนภูมิ 2.1 แผนภูมิระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
1. บริบทระดับประเทศ	ความยากจนของประเทศ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาพการณ์ขาดดุลการค้าของประเทศ สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ความเคลื่อนไหวและการเป็นหนี้สินของประชาชน บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
2. บริบทระดับท้องถิ่น	
C1=ประวัติความเป็นมาของชุมชน	ที่มาของชื่อชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งชุมชนอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเส้นทางภูมิศาสตร์ของชุมชนมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/อาชีพรอง) คืออะไร การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขโลก
C2=สภาพภูมิศาสตร์ของชุมชน	ลักษณะที่ตั้งชุมชน อาณาเขตติดต่อกับชุมชนอื่น แผนที่ชุมชน
C3=สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน	อาชีพหลัก/อาชีพรอง คืออะไร ของชาวบ้าน จำนวนและประเภทร้านค้าในชุมชน โรคที่เจ็บป่วย สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย
C4=วัฒนธรรม ประเพณี	ประเพณีที่สำคัญ
C5=โครงสร้างพื้นฐานและ ทรัพยากรธรรมชาติ	จำนวนและสภาพของโครงการขั้นพื้นฐาน จำนวนและสภาพทรัพยากร
C6=ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ประผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน
C7=โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	โครงการของภาครัฐ โครงการของภาคเอกชน

C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกัน การยกย่องคนทำความดี โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ ครอบครัวอบอุ่น การรวมกลุ่ม การประชุม/เสวนา สมน้ำเสมอ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส มีผู้นำที่ยุติธรรม การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน
-------------------------	--

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า(Input Indicator)ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
I1=A15 นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกฯ รายละเอียดของระบบกองทุน
I2=การประชาสัมพันธ์	ช่วงเวลาที่ทำการประชาสัมพันธ์ ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์
I3=คณะกรรมการกองทุน	จำนวน คุณสมบัติ วิธีการได้มา การพ้นจากตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
I4=เงินกองทุน 1 ล้านบาท	วันที่ได้รับอนุมัติ การเก็บรักษาเงิน
I5=บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	ประวัติส่วนตัว ชื่อ วุฒิ การศึกษา อายุ เพศ ภูมิลำเนา สถานภาพ ฯลฯ บทบาทหน้าที่

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ(Process Indicator)ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
PC1=การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ผู้มีส่วนในการร่วมจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC2=การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน	กระบวนการจัดทำเอกสารในการขอขึ้นทะเบียน ผู้มีส่วนในการร่วมจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC3=ระบบบัญชีกองทุน	จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) ชื่อบัญชี เงิน บัญชี ลูกหนี้ บัญชี เงินสัจจะ ความเป็นปัจจุบัน ผู้จัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC4=กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน PC4.1=การรับสมัคร PC4.2=การหมดสภาพ PC4.3=ประเภทสมาชิก PC4.4=การทำทะเบียนสมาชิก	ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล ค่าธรรมเนียมในการสมัครและเหตุผล ขั้นตอนรับสมัครและเหตุผล คุณสมบัติผู้รับสมัครและเหตุผล ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ การหมดสมาชิกภาพ การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ
PC5=กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้ยืมกองทุน PC5.1=ขั้นตอนการขอกู้ PC5.2=การคัดเลือกผู้กู้ PC5.3=การ โอนเงินให้ผู้กู้	ขั้นตอนในการขอกู้ เอกสารประกอบการขอกู้ ปัญหาอุปสรรค หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล วิธีการคัดเลือกผู้กู้และเหตุผล ขั้นตอนในการ โอนเงิน ปัญหาอุปสรรค

PC5.4=การรับชำระหนี้	ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ ปัญหาและอุปสรรค
PC6=การจัดสรรผลประโยชน์	สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล

4. ตัวชี้วัดผลผลิต(Product Indication)ของหน่วยระบบ A

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
PD1=จำนวนสมาชิกกองทุน	จำนวนสมาชิกเดิม จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง
PD2=จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้	จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับกู้แต่ละครั้ง จำนวนผู้ได้รับอนุมัติกู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด จำนวนผู้ได้รับอนุมัติกู้จำแนกตาม บร.4
PD3=ยอดเงินที่ให้กู้	ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4
PD4=จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด	จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด จำนวนผู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนดและเหตุผล การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด
PD5=ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด	ยอดเงินกู้ที่ผู้กู้ชำระคืนจำแนกเป็น เงินต้น ดอกเบี้ย ค่าปรับ
PD6=กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว)	ยอดเงินกองทุนสะสม การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม
PD7=ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	ทัศนคติต่อการรวมการหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ
PD8=ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	รายละเอียดตาม บร.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
บริบทของผู้กู้	อาชีพเดิม สมาชิกในครอบครัว สภาพการอยู่อาศัย รายได้ของครอบครัว หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า(Input Indicator)ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
ปัจจัยนำเข้า	จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้เงินตามโครงการ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ จำนวนแรงงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการ(Process Indicator)ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
กระบวนการจัดการเงินกู้	การใช้จ่ายเงินกู้ การหาความรู้เพิ่มเติม การหาตลาด การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิต(Product Indication)ของหน่วยระบบ B

ตัวชี้วัด	ตัวแปรที่ศึกษา
ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้ ผลโดยตรง ผลโดยอ้อม	ผลการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ประสบการณ์ การยอมรับจากชุมชน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องมีความเหมาะสมกับการใช้รวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นจะต้องมีการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมที่สามารถใช้ในการเก็บสอดคล้องกับความต้องการเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลซึ่งสามารถจำแนก 2 ประเภท คือ

1. แบ่งตามวิธีสร้าง สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1.1 เครื่องมือวัดแบบมาตรฐาน เป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้เทคนิคและวิธีการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ และประสิทธิภาพของเครื่องมือนั้นก่อนนำไปใช้จริง

1.2 เครื่องมือวัดแบบเฉพาะกิจ เป็นเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งเมื่อได้ผลการศึกษาค้นคว้าที่ต้องการแล้วจะไม่ถูกนำมาใช้อีก ผลที่ได้จากการวัดมีความเชื่อถือได้ระดับหนึ่ง และถ้ามีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว อาจได้เครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานได้

2. แบ่งตามลักษณะการใช้งาน สามารถแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกได้ 2 ประเภท

2.1 เครื่องมือวัดกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

2.2 เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาปัญหาทางสังคมศาสตร์

หลักสำคัญในการเลือกเครื่องมือในการเลือกใช้ข้อมูลวิจัย คือ ผู้วิจัยจะต้องเลือกเครื่องมือวิจัยเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้จากวัตถุประสงค์ หรือสมมติฐานการวิจัย และต้องคำนึงถึงแหล่งที่จะรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงาน บร.ต่างๆ

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน)
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7. แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการณิ)
12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากกลุ่มเป้าหมายหรือเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามในประเด็นที่มีการประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ตั้งแต่การระบุประเด็นที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่ชัดเจนแน่นอนและมีการกำหนดตัวชี้วัดของประเด็นที่ต้องการประเมิน ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีทั้งในเชิงปริมาณที่เป็นตัวเลข และเชิงคุณภาพที่เป็นการบรรยายลักษณะของข้อมูลในรูปแบบของข้อความ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตและการบันทึก

การสังเกตและการบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของชุมชน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.)

3. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4. การศึกษาเจาะลึกรายการณิจากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ตามวัตถุประสงค์การกู้ต่างกัน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด

2. กำหนดแหล่งข้อมูล

3. เลือกกลุ่มตัวอย่าง

4. เลือกวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนภูมิ 2.2 ตารางแสดงการเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน บร. 1-12

เครื่องมือที่ใช้	วิธีการเก็บข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง				จำนวน
		กรรมการกองทุน	สมาชิกกองทุน	ผู้กู้กองทุน	ชาวบ้าน	
แบบรายงาน บร.1	สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก,ศึกษาจากเอกสาร	/	/	/	/	50%ของครัวเรือน
แบบรายงาน บร.2	สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	50%ของครัวเรือน
แบบรายงาน บร.3	สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	ทั้งหมด	/	/	/	50%ของครัวเรือน
แบบรายงาน บร.4	สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก,ศึกษาจากเอกสาร	/	/	/	/	ตามสมควร
แบบรายงาน บร.5	การจัดเวทีประชาคม,สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	ตามสมควร
แบบรายงาน บร.6	การจัดกลุ่มเสวนาแต่ละอาชีพ,สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	ทั้งหมด	/	78 คน
แบบรายงาน บร.7	สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	50%ของครัวเรือน
แบบรายงาน บร.8	สัมภาษณ์เจาะลึกการทำธุรกิจ,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	1 ราย
แบบรายงาน บร.9	สัมภาษณ์เพิ่มเติม,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	50-60%ของครัวเรือน
แบบรายงาน บร.10	การจัดเวทีประชาคม,สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	ตามสมควร
แบบรายงาน บร.11	สัมภาษณ์เจาะลึกกรวยกรณี,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	20%ของผู้ได้
แบบรายงาน บร.12	การจัดเวทีประชาคม,สัมภาษณ์,ส่งเขตและจดบันทึก	/	/	/	/	ตามสมควร

หมายเหตุ : การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างสามารถใช้ตาราง Krejcie และ Morgan

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับข้อมูล เป็นต้น แล้วนำข้อมูลนั้นๆ มาคำนวณด้วยมือ เครื่องคำนวณ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติ เพื่อจะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีศึกษาชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี จีปโมเดล (CIPP Model) และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการ ซึ่งมี 6 ตอนดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการทดลองวิธีการใหม่
4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

6.1 เพื่อ ศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาในประเด็นต่อไปนี้

- 6.1.1 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก
- 6.1.2 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยคนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 6.1.3 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนเอง มีการสร้างศักยภาพของคนเองและมีการสร้างเสริมธุรกิจแบบพอเพียง
- 6.1.4 เสริมธุรกิจของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ได้รับการกระตุ้นประชาชน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ
- 6.1.5 ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

6.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่เป็นจุดเด่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาและปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 6.1

6.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

6.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในชุมชน
หลังวัดพุทธจินดาและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

คำว่า “บริบท” หมายถึง “สิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ” บริบทของหน่วย
ระบบหนึ่งๆ ทำหน้าที่หลายอย่างเกี่ยวกับหน่วยระบบนั้น เช่น เป็นแหล่งหน่วยระบบนั้น เป็นแหล่ง
ก่อให้เกิดหน่วยระบบ เป็นแหล่งที่จะได้มาซึ่งปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบและเป็นแหล่งที่รับช่วงเอา
ผลผลิตซึ่งออกมาจากหน่วยระบบ บริบท จึงมีความสำคัญต่อหน่วยระบบ

ดังนั้น ในการประเมินความเข้มแข็งและความยั่งยืนของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุม
ชนเมือง เราจึงจำเป็นต้องประเมินหรือรับทราบถึงสภาพของบริบทที่รายล้อมกองทุนนั้นด้วย กองทุน
จะเข้มหรือไม่เข้มขึ้นอยู่กับบริบทเป็นอย่างมาก

บริบทในที่นี้ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพโครงสร้างสังคมเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้
เกิดความยากจนและความลำบากในการดำรงชีวิตของประชาชน สภาพความยากจนซ้ำซากอันเนื่อง
มาจากการกระจายรายได้และความเจริญไม่เท่าเทียมกันของประเทศ ทำให้กลุ่มประชากรระดับต่ำยังมี
อัตราส่วนรายได้ต่ำลง เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มรายได้สูง เกษตรกรเป็นประชาชนส่วนใหญ่
ของประเทศที่ยังยากจนอยู่ เนื่องจากขาดการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการผลิต การตลาด การนำ
เทคโนโลยีทางการเกษตรมาใช้ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ขาดการประกันราคา ผลผลิตต้องผ่านพ่อค้า
คนกลางซึ่งมีอิทธิพลมาก ทำให้รายได้น้อยลงไม่เพียงพอต่อบริยายในการดำรงชีพที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน
เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบ
อย่างรุนแรงในหลายด้าน สถานการณ์การเงินการเงินต่างๆ ต้องปิดตัวลงเนื่องจากภาวะการขาดทุน ทำ
ให้ประชาชนว่างงานเป็นจำนวนมาก รัฐบาลไทยพยายามจะกู้วิกฤตในขณะนั้น โดยการกู้ยืมเงินทั้งใน
ประเทศในรูปแบบของการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล และการกู้ยืมจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากกองทุน

การเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) ในขณะเดียวกันได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโลกตามสัญญาเงินกู้ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 เพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในชนบท โดยการฟื้นฟูวิกฤตและสังคม ทำให้ประเทศไทยมีหนี้สินเพิ่มขึ้นสูงมาก ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่ยากจน แต่รัฐบาลก็พยายามจัดหาแหล่งเงินเข้ามาพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะภาคการเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้มีระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในการดำเนินงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่ผ่านมานั้น รัฐบาลได้ดำเนินโครงการเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ (บรรเทาความยากจน) ของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ 3 โครงการ (เอกสารประกอบการปฐมนิเทศนักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต 2544 : 2-3) คือ

1. โครงการแก้ไขปัญหายากจน (กช.คจ.)

เป็นโครงการที่มุ่งให้ครัวเรือนยากจนในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับที่ 1 มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการสนับสนุนเงินทุนให้หมู่บ้านละ 280,000 บาท เพื่อนำไปประกอบอาชีพโดยไม่มีดอกเบี้ย กรรมการหมู่บ้านจะเป็นองค์กรที่รับผิดชอบจัดการเงินของหมู่บ้านดังกล่าว ครัวเรือนที่ยากจนซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อคนต่อปี จะมีสิทธิยืมเงินทุนเพื่อไปดำเนินการพัฒนาอาชีพของตนเอง ซึ่งโครงการนี้จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปในระดับหนึ่ง

2. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น โดยที่สถานบันการศึกษาในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าร่วมส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของประชาชนในท้องถิ่น มีการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และยกระดับของภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมาช่วยในด้านการพัฒนาชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ มีการนำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการฟื้นฟูจิตใจของประชาชนในท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่นและนำมาปรับปรุง คิด พัฒนาให้เป็นงานที่สร้างผลผลิตร่วมกัน เกิดรายได้ในชุมชน เกิดแนวคิดของชุมชนที่เป็นอิสระ ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานตามแนวพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทำให้ชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองในการแก้ปัญหาและการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

3. โครงการส่งเสริมอาชีพหมู่บ้านละ 100,000 บาท ในเขตสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นโครงการที่จัดเงินทุนหมุนเวียนให้หมู่บ้านละ 100,000 บาท เพื่อให้กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเกษตรกรกู้ยืม สำหรับพัฒนาเศรษฐกิจในเขตสภาพตำบล ซึ่งจะต้องมีการนำเสนอโครงการเพื่อกู้ยืมเงินมาลงทุน โดยผู้กู้ยืมหรือกลุ่มผู้กู้ยืมจะต้องมีเงินกองทุนของกลุ่มร่วมสมทบงบประมาณร้อยละ 30 ของโครงการที่ต้องการกู้ยืมเงินลงทุน ซึ่งต้องมีแผนการชำระเงินคืนด้วย การกู้ยืมเงินลงทุนนี้จะต้องผ่อนชำระไม่เกิน 5 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ย การดำเนินงานจะต้องผ่านกระบวนการของเวทีประชาคมหมู่บ้านหรือเวทีชาวบ้าน ซึ่งต้องร่วมกันพิจารณาการติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการนี้จะมีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ตั้งแต่การกู้ยืม ตลอดจนถึงกระบวนการคืนเงินกู้ยืมหรือการผิ่กนคการชำระหนี้ กระบวนการในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเบิกจ่ายทำบัญชีในนามบัญชีเงินทุน โครงการเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาพตำบล ซึ่งจะมีระเบียบการเบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง

การพัฒนากลุ่มคนยากจนในเมืองและชนบท โดย

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กยากจนในเมืองและชนบทมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ โดยการจัดสรรทุนเล่าเรียน การให้เงินอุดหนุนแก่ครอบครัวเพื่อทดแทนค่าเสียโอกาสในการส่งเด็กเข้าเรียนต่อและการพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
2. ส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนาองค์ประชาชนและกองทุนในท้องถิ่นชนบทในรูปแบบต่างๆ เพื่อระดมทุนในท้องถิ่นมาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน
3. ปรับสภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดให้เหมาะสม และขยายบริการสังคมให้เข้าถึงชุมชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคในสังคมเมืองต่างๆ โดยเฉพาะโรคเอดส์และการป้องกันปัญหาหมอลพิษ
4. ส่งเสริมให้คนในชนบท โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย สามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กและกลางได้

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ธุรกิจ SMEs เป็นกิจการที่ครอบคลุมทั้งภาคการผลิต การค้า และการบริการที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ถึงจะมีขนาดการลงทุนไม่สูงมากนักแต่มีผลทำให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ และช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในการผลิตต่อจากธุรกิจขนาดใหญ่และภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์รวมในประเทศอีกด้วย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้ข้อมูลว่า ขณะนี้ภาคธุรกิจของไทยประกอบด้วยวิสาหกิจประมาณ 850,000 กิจการ และกว่า 99.7% จัดให้อยู่ในกลุ่ม SMEs โดย 40 %เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กมากที่อยู่นอกระบบและไม่ได้จด

ทะเบียนเป็นนิติบุคคลและประมาณ 30 %ของวิสาหกิจไทยมีการพึ่งพาตลาดต่างประเทศ รวมทั้งได้นำ วัตถุประสงค์ภายในประเทศมาแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นมา การช่วยเหลือ SMEs อย่างจริงจังเกิดขึ้นตั้งแต่ ประสพภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 แต่ทำแบบไร้แบบแผน จึงต้องพยายามเรียนรู้แนวทางจาก ประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง เพราะญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญต่อ SMEs มานานแล้วโดยรัฐบาลสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งธนาคารที่ให้บริการด้านการเงินแก่สหกรณ์ SMEs และการจัดตั้งธุรกิจรูปแบบอื่นๆ มา ตั้งแต่ปี 2476 หลังจากนั้นไม่นานเริ่มให้บริการสินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดเล็กและสินเชื่ออื่นๆ ทั้งที่เป็นนิติ บุคคลและบุคคลทั่วไป ที่ไม่สามารถได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินของเอกชน ซึ่งเป็นสินเชื่อระยะ ยาวที่มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็ก ถึงขนาดกำหนด พ.ร.บ. เกี่ยวกับ SMEs มานาน กว่า 30 ปีแล้ว

สำหรับประเทศไทยกำลังตื่นตัวและให้ความสำคัญกับธุรกิจ SMEs เพราะเชื่อมั่นว่า น่าจะกอบกู้เศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นขึ้นมาได้ ซึ่งมีผู้ประกอบการหลายรายที่มีความสามารถและมี ศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบางเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องแหล่งเงินทุนที่จะ นำมาขยายกิจการให้ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น ส่วนมากจะเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ตามต่างจังหวัด ห่างไกลจากข้อมูลข่าวสาร เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเจาะเข้าไปให้ถึงกลุ่ม ผู้ประกอบการให้มากที่สุด เพื่อเก็บข้อมูลและปัญหาต่างๆ นำมาแก้ไข และให้ความช่วยเหลือต่อไป

บทบาทและความสำคัญของทางธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) เมื่อปี 2541 ได้มี การวางแผนพัฒนาประเทศด้วยการใช้กลไกของการพัฒนาประเทศ โดยการใช้กลไกของผู้ประกอบการ รายเล็ก ด้วยการประกาศส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ที่มีการกำหนดความช่วยเหลือของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดย สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2541 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ ในหลักการ วัตถุประสงค์ และกระบวนการในการพัฒนา และให้มีการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ตามข้อเสนอร่วมกันของกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงการคลังตามมติคณะ รัฐมนตรี นั้นมีข้อสรุปที่เป็นขบวนการในการสนับสนุน SMEs อย่างชัดเจน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือผู้ประกอบการกลุ่มนี้
2. เน้นการพัฒนา SMEs อย่างถาวร
3. เน้นนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจนโดยไม่ขยายกรอบความช่วยเหลือไปถึงกิจการ ขนาดใหญ่

4. สร้างระบบเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือที่ชัดเจนในทุกด้าน

การที่รัฐบาลต้องเข้ามาสนับสนุนกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างจริงจังนั้นเนื่องมาจาก SMEs เป็นภาคธุรกิจที่มีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจของประเทศมากมาย หลายด้าน เช่น

1. เป็นแหล่งจ้างงาน
2. เป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจ
3. สนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
4. เพิ่มพูนวัตถุดิบในประเทศ

5. ได้รับผลกระทบจากวิกฤตน้อยเพราะ SMEs สามารถปรับตัวในเรื่องของการผลิตได้ดีกว่าเงินทุนน้อยกว่า ที่สำคัญ SMEs ส่วนหนึ่ง คือ การประกอบการด้านการเกษตร

6. สร้างรายได้ให้ประเทศ เนื่องจากสินค้าหลายประเภทสามารถส่งออกไปต่างประเทศได้ โดยมีการสำรวจพบว่าร้อยละ 50 ของอุตสาหกรรมส่งออกของไทยมาจากภาคการผลิตของผู้ประกอบการใน SMEs รวมทั้งไม่ได้เป็นผู้ประกอบการที่กู้เงินตราต่างประเทศ ทำให้ไม่มีภาระหนี้สินต่างประเทศเหมือนผู้ประกอบการรายใหญ่

แนวนโยบายและมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมรวมทั้งอุตสาหกรรมขนาดกลางเป็นภารกิจหลักของการส่งเสริมอุตสาหกรรมมีนโยบายหลัก 3 ข้อ

1. ยกระดับขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการประกอบการของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

1.1 เร่งรัดพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี ด้านการจัดการแก่บุคลากรอุตสาหกรรม

1.2 ขยายการให้บริการสินเชื่อ และร่วมมือประสานงานกับบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

1.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมขนาดย่อมชั้นกลาง ซึ่งผลิตสินค้าให้แก่อุตสาหกรรมขนาดต่างๆ

1.4 สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่ช่วยสร้างสัมพันธไมตรีทางการผลิต การค้า การลงทุนทั้งในระดับต่างประเทศ และในประเทศ

1.5 สนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีการเงิน การตลาด และการจัดการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2. ส่งเสริมในการกระจายอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม ไปสู่ภูมิภาคชนบทให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

2.1 ส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพอิสระขึ้นภายในท้องถิ่นและชนบทโดยเร่งดำเนินโครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทอย่างครบวงจร

2.2 ประสานการดำเนินงานกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 ดำเนินโครงการบ่มเพาะ/อนุบาล (Incubation) อุตสาหกรรมขนาดย่อมอย่างเต็มรูปแบบ

2.4 ส่งเสริมงานรับช่วงการผลิตจากโรงงานในส่วนกลางและในเมืองไปสู่ชนบท

3. พัฒนาสมรรถนะของการส่งเสริมอุตสาหกรรมให้มีความเข้มแข็ง และเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

3.1 เร่งรัดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 เร่งปรับปรุงแก้ไขระบบการทำงาน และการประสานกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้เกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพ

3.3 พัฒนาเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศเพื่อการบริหารงานให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการแก่ภาคอุตสาหกรรม

3.4 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการเสนองาน และการส่งเสริมอุตสาหกรรมในเชิงรุก

3.5 ร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศในการดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศและความเคลื่อนไหวร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ในปัจจุบันปัญหานี้มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ทั้งนี้เนื่องจากการใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะทางเศรษฐกิจของเรานั้นเอง เราส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามาก แต่ส่งออกสินค้าของเราไปขายยังต่างประเทศน้อย การขาดดุลการค้าจึงเป็นไปในอัตราสูงต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน แม้ว่าทุกวันนี้รัฐบาลจะพยายามลดการขาดดุลการค้าลงบ้าง แต่ก็ยังขาดดุลอยู่อีกมาก ส่วนภาระหนี้สินของประเทศนั้น ก็เนื่องมาจากการกู้เงินจากต่างประเทศ โดยยังมิได้ก่อให้เกิดผลคุ้มค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเท่าที่ควร ทั้งนี้ก็เพราะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ทั้งมีการระดมทุนมากมาย ทำให้การชำระหนี้เพิ่มพูนขึ้นตามลำดับ ส่งผลกระทบต่อฐานะดุลการชำระและเสถียรภาพทางเมืองของประเทศด้วย

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542-2544 รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณแบบขาดดุลอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนเงินเป็นจำนวน 25,000 ล้านบาท , 110,000 ล้านบาท , 105,000 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งรัฐบาลต้องกู้ยืมเงินจากภายในประเทศ รวมทั้งการใช้งบกลางที่สะสมมาเป็นจำนวนมากในการชดเชยการขาดดุลดังกล่าว

การแก้ไขปัญหาคาดดุลการค้า และภาระหนี้สินของประเทศควรเน้นที่แนวทางพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” โดยลดการนำเข้าสินค้าประเภททุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศลง พร้อมกันนั้นก็ใช้แนวทางการส่งเสริมสินค้าของเรา ซึ่งมีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดออกไปจำหน่ายใน

ต่างประเทศหากทำได้ก็จะคลี่คลายปัญหาการขาดดุลการค้า และภาระหนี้สินกับต่างประเทศได้มากที่สุดทีเดียว

ดุลบัญชีเงินเดินสะพัดที่เกินดุลลดลงและการไหลออกของเงินทุนที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ดุลการชำระเงิน ในปี 2542 เกินดุล 4.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2543 เปลี่ยนเป็นขาดดุล 2.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทุนสำรองระหว่างประเทศ ณ.สิ้นปี 2543 มีอยู่ 32.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบการนำเข้า 6.3 เดือน โดยมีภาระเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (Forward Obligation) เท่ากับ 2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราเงินเฟ้อ พ.ศ. 2544 คิดเป็นร้อยละ 4.3 การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP พ.ศ. 2544 คิดเป็นร้อยละ 3.6

การลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

1. ลดการขาดดุลการค้า โดยลดการพึ่งพาการนำเข้าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าขั้นกลางและสินค้าทุนในประเทศให้มากขึ้น
2. เพิ่มความสามารถในการสร้างรายได้ภาคบริการ เพื่อชดเชยการขาดดุลการค้าโดย
 - 2.1 ส่งเสริมและแรงจูงใจให้คนไทยใช้สินค้าไทย และท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น
 - 2.2 เพิ่มสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพิ่มขึ้น เพื่อจูงใจให้เอกชนลงทุนในด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศ
 - 2.3 ให้สิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ และใช้มาตรการด้านการเงินเพื่อสนับสนุนการพัฒนากองเรือพาณิชย์นาวีไทยและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4 พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจประกันภัย,ธุรกิจการก่อสร้างและธุรกิจการเงินให้ขยายการลงทุนไปในต่างประเทศมากขึ้น

ข้อมูลแสดงหนี้สินคงค้างของรัฐบาล (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545

หนี้คงค้างของรัฐบาล พ.ศ. 2545

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545

หน่วย : ล้านบาท

หนี้สิน ณ.	หนี้สินในประเทศ					หนี้สินต่างประเทศ	
	พันธบัตรรัฐบาล	ตั๋วสัญญาใช้เงิน	ตั๋วเงินคงคลัง	ตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้	สัญญาเงินกู้ระยะสั้น	ค่าประกัน	ผู้ตรง
ตุลาคม 2544	694,693.31	20,000.00	83,000.00	10,400.00		620,905.75	443,680.04
พฤศจิกายน 2544	715,693.31	20,000.00	92,000.00	13,900.00		618,318.92	429,584.96
ธันวาคม 2544	706,693.31	20,000.00	170,000.00	30,000.00	90,000.00	647,105.49	419,907.64

แหล่งข้อมูล : สำนักบริหารหนี้สาธารณะ สำนักเงินกู้ในประเทศ

ปรับปรุงข้อมูล : 24 พฤษภาคม 2545

4.1 ตารางแสดงหนี้สินคงค้างของรัฐบาล (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ) ปีงบประมาณ 2545

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมของประเทศไทย ผู้ทำวิจัยได้สรุปคัดลอกมาจากหนังสือชีวิตกับสิ่งแวดล้อมของผู้ช่วยศาสตราจารย์บุพดี เสตพรรณ (บุพดี เสตพรรณ 2544 : 69-181) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันเราพบว่ามีปัญหาสิ่งแวดล้อมในทุกภูมิภาคและทุกกลุ่มที่เป็นแหล่งทำมาหากิน ทำให้เราเห็นชีวิตวัฒนธรรมและปัญหาอื่นๆ สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมได้ชัดเจนขึ้น สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วความแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งคือ เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาการกระจายรายได้สู่ประชาชน ไม่ทั่วถึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นๆ เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม ความมั่งคั่งมากทรพยากรรมชาติ สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอเพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างถิ่นโดยการหนีสังคมชนบทเข้าสู่ตลาดภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น จากวิกฤตที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันมาทันตนเองอย่างเหมาะสมมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง ความแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 แต่ยัง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงได้ปรับเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โดยเฉพาะปี 2542 สภาพเศรษฐกิจของไทยอยู่ในภาวะวิกฤต อันเนื่องมาจากปัญหาด้านการเงินทำให้ประเทศต้องกู้ยืมจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีหนี้สาธารณะเพิ่มสูงขึ้น วิธีหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว คือ ประชาชนต้องช่วยกันสร้างรายได้และลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

ดังนั้นรัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จึงได้ใช้แนวทางการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญในระดับชุมชน โดยเฉพาะชุมชนฐานล่างให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อให้เป็นตัวผลักดัน ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาในด้านสังคม (Social Capital) ที่ผสมผสานไปกับด้านกายภาพ (Physical Capital) ด้านการเงิน (Financial Capital) และด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) ร่วมกันที่เป็นการดำเนินการลดการรวมศูนย์อำนาจจากส่วนกลางที่เคยปฏิบัติมาให้ลดลง โดยได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วน ที่รัฐบาลจะต้องเร่งดำเนินการ

2. ด้านสังคม

การพัฒนาของประเทศที่ผ่านมาได้ดำเนินตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้คนส่วนใหญ่ของประเทศยากจนและคือโอกาสทางเศรษฐกิจ ครอบคลุมความอบอุ่น ปรึะบางเป็นบ่อเกิดของปัญหาสังคมด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ปัญหาสุขภาพจิต

ในปัจจุบันมีแนวโน้มการขยายตัวและเพิ่มเศรษฐกิจรุนแรงมากขึ้น ทั้งในด้านจำนวนกลุ่มประชากรที่เสพ ประเภท ชนิดของยาเสพติดตลอดจนวิธีการเสพ ซึ่งมีความหลากหลายซับซ้อนมากกว่าเดิม อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เอื้อต่อการแพร่ระบาด นักค้ายาเสพติดใช้เงินทุนเพื่อสนับสนุนและปกปิดการกระทำความผิดและเพื่อขยายของเขตอิทธิพลของการประกอบอาชญากรรมจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งยากแก่การป้องกันปราบปราม

2.2 ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์

ประเทศไทยมีธุรกิจทางเพศแพร่หลาย จำนวนโสเภณีมาก ประกอบกับนิสัยการชอบเที่ยวของชายไทยยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศ ทำให้โรคเอดส์แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว หน่วยงานต่างๆ จึงรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจต่อประชาชนถึงความรุนแรงของโรคอย่างเต็มที่ ซึ่งในปัจจุบันจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์มีแนวโน้มลดลง

2.3 ปัญหาแรงงานต่างชาติด

เป็นแรงงานที่เข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเพื่อเข้ามาหางานทำ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว กัมพูชา มีจำนวนถึง 7 แสนคนโดยประมาณ ประกอบกับความต้องการแรงงานค่าจ้างต่ำของตลาดแรงงานไทย แรงงานต่างชาติดก่อปัญหาขึ้นหลายอย่าง เช่น การแพร่ระบาดของโรค ปัญหาการแย่งงาน แย่งที่อยู่ ปัญหาสุขภาพจิตและอาชญากรรม

2.4 ปัญหาอุบัติเหตุ

เป็นสาเหตุการตายสูงสุดในประเทศและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นรวดเร็วจนน่าวิตก ส่วนใหญ่ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจะอยู่ในวัยหนุ่มสาวซึ่งเป็นวัยที่มีประโยชน์ในการพัฒนาประเทศมากที่สุด เป็นปัญหาที่ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณใช้จ่ายสูง เช่น อุบัติภัยจากรถจักรยานยนต์ และภัยธรรมชาติ

3. ด้านการศึกษา

การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกันในทุกระดับและทุกแห่งในประเทศยังเป็นปัญหาทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะมากขึ้นในอนาคต เช่น การขาดมาตรฐานการศึกษา ขาดคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ ขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและการขาดเอกภาพในการวางแผนการศึกษา

4. ด้านการเมือง

สถาบันการเมืองยังไม่มั่นคง ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีวิถีภาวะทางการเมือง และขาดความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ศีพอ พรการการเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันทางอุดมการณ์และไม่มีรากฐานมวลชน การทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา กลไกของรัฐยังรวมศูนย์อำนาจในส่วนกลาง ระบบราชการยังล้าสมัยและด้อยประสิทธิภาพ ข้าราชการบางส่วนยังปรับตัวไม่ได้และขาดจิตสำนึกในการรับใช้ประชาชน

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

จากการขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ของไทยลดลงอย่างรวดเร็ว สภาพดินเสื่อมโทรม ความต้องการพลังงาน คุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำเสื่อมโทรม เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงรวมทั้งทรัพยากรประมงทะเลเริ่มเสื่อมโทรม

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีปัญหาสภาพแวดล้อมของประเทศสมาชิกพอสมควร แต่ถ้าอนาคตข้างหน้าประชาชนชาวไทยตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทั้งระบบและการร่วมมือร่วมแรงของคนในชาติ ปัญหาที่มีอยู่ก็จะทุเลาลงและอาจหมดไปในที่สุด

1.1.5 บรรยาการของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

ครอบครัวไทยในอดีตมีลักษณะเป็นแบบครอบครัวขยาย การดำเนินชีวิตของสังคมไทยในอดีต โดยเฉพาะสังคมท้องถิ่นชนบทเป็นแบบพึ่งพาตนเองอยู่อย่างพอเพียง ในระบบเศรษฐกิจและยังชีพอยู่กับธรรมชาติที่เอื้ออำนวย มีความสมบูรณ์ ลักษณะเดิมทางสังคมเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกันที่ดียิ่งอาศัยซึ่งกันและกัน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 แม้จะประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบด้านอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดการอ่อนแอเพราะการอพยพแรงงานไปหางานทำในต่างถิ่นโดยการหนีสังคมชนบทซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเข้าสู่ตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม ปัญหาดังกล่าวพบว่า แนวความคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้นไม่พอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการโดยการพัฒนาด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิด ทำเป็นรู้จักการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มีแนวทางแก้ไขความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท ด้วยการลดผลกระทบการว่างงานโดยรวม ในการเร่งรัดการบรรจุนงานใหม่ให้แก่การมีงานทำใน

ชนบทเพื่อรองรับแรงงานกลับท้องถิ่น โดยจัดทำแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจชนบท การเร่งรัดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อสร้างรากฐานการผลิตของประเทศให้เข้มแข็งและมั่นคง

1.1.6 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

สังคมไทยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก ผลของเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ ทำให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) โยงใยไปทั่วโลก สังคมโลกเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว ทั้งด้านการสื่อสาร วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางธุรกิจ คนไทยมีโอกาสเลือกรับข่าวสารที่หลากหลายตามรสนิยมที่แตกต่างของแต่ละคน ในขณะเดียวกันภาคธุรกิจสามารถขยายเครือข่ายธุรกิจเชื่อมโยงระหว่างกันได้ทั่วโลกมากขึ้น สังคมจะมีพลังงานในการครองดิ้นขึ้น ขณะที่บทบาทของกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศจะแทรกแซงและถ่วงดุลอำนาจกับภาคเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น เกิดแรงกดดันให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น อย่างไรก็ตามในทางตรงข้ามกระแสวัฒนธรรมและค่านิยมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาในประเทศผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ เริ่มเข้ามาแทนเอกลักษณ์และคุณค่าแบบดั้งเดิมของสังคมไทยมากขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมและความเอื้ออาทรของคนในสังคมเกิดปัญหาสถาบันครอบครัวตามมา

ปัญหาการไม่นิยมสินค้าไทย แคนิยมสินค้าต่างประเทศนั้น ส่วนหนึ่งเป็นการแสดงออกซึ่งรสนิยมหรือมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง และอีกส่วนหนึ่งเห็นว่าคุณภาพสินค้าไทยสู้ของต่างชาติไม่ได้ พร้อมทั้งยังขาดการควบคุมอย่างจริงจังด้วย ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วปัจจุบันสินค้าไทยมีคุณภาพกว่าของต่างประเทศหลายอย่าง แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ ควรจะต้องเริ่มด้วยการสร้างค่านิยมเสียใหม่ให้ถูกต้องและหาทางส่งเสริมสินค้าออกกับการนำสินค้าเข้าให้สมดุลกัน

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

1. ประวัติชุมชน

แต่เดิมก่อนประมาณ 50 ปี ชุมชนแห่งนี้สภาพเป็นป่ารกทึบ มีบ้านปลูกอาศัยอยู่เพียง 5-6 หลัง ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ปลูกไม้ยืนต้น เช่น ฝรั่ง มะม่วง มะขาม ขนุน และอาชีพหาของป่าไปขายในเมือง สมัยก่อนพื้นที่ขึ้นอยู่กัตำบลโพธิ์กลาง

2. ที่มาของชื่อชุมชน

เนื่องจากบริเวณที่ชาวบ้านอาศัยอยู่เป็นพื้นที่ที่กินบริเวณไม่มากนักแต่มีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่นและมีจุดศูนย์รวมทางศาสนาซึ่งชาวบ้านบริเวณนี้มักจะไปทำบุญที่วัดนี้เป็น

ประจำ คือ วัดสุทธจินดา และบริเวณที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ก็จะอยู่ช่วงบริเวณหลังวัดทั้งหมด จึงเป็นที่มาของชื่อตามสถานที่ตั้งของชุมชน คือ “ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา”

3. การตั้งถิ่นฐาน

คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่เป็นราษฎรในพื้นที่ฝั่งเดิมมีประมาณ 10 ครัวเรือน และมีทหารนำม้าเข้ามาเลี้ยงบริเวณนี้ จึงทำให้ชาวบ้านที่ต้องการมีอาชีพเริ่มเข้ามาเพื่อรับจ้างเลี้ยงม้าบริเวณนี้ และต่อมาคนจากภาคกลางก็เข้ามาซื้อที่ ดำเนินธุรกิจเลี้ยงม้า

อีกส่วนหนึ่งก็อพยพมาจากหมู่บ้านที่ไม่ค่อยเจริญหรือไม่อุดมสมบูรณ์ เข้ามารับจ้าง ค้าขาย
ในบริเวณที่ใกล้ตัวเมืองเพื่อความอยู่รอด

4. การขยายตัวของประชากร

ในชุมชนมีครัวเรือน 160 ครัวเรือน มีบ้าน 150 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 820 คน ชาย 364 คน หญิง 456 คน เมื่อมีชาวบ้านเริ่มเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ประชากรก็เพิ่มอย่างรวดเร็วตามลำดับ พืชจากสมัยเมื่อเริ่มที่ไม่ค่อยมีการนิคมเข้ามาอยู่ในที่นี้ ยิ่งเดี๋ยวนี้มีการเลี้ยงม้ากันอย่างเป็นธุรกิจ คนมาจากถิ่นอื่นเยอะเพื่อที่จะเข้ามาค้าเงินธุรกิจด้านนี้ แต่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชน การขยายตัวของประชากรส่วนหนึ่งมาจากคนที่รับจ้างเลี้ยงม้าบริเวณนี้ และจะอยู่อาศัยที่นี่จนถึงรุ่นลูกหลาน

5. การขยายตัวของชุมชน

การที่ประชากรเพิ่มมากขึ้น การมีความสัมพันธ์ผูกพันมีการดำเนินวิถีชีวิตไปในทางเดียวกัน ค่านิยมส่วนใหญ่มักจะทำอะไรตามกันเป็นกลุ่มใด กลุ่มนั้น เมื่อการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนได้ก็รับความร่วมมือกับทางเทศบาลเข้ามাজัดตั้งชุมชน ให้มีการรวมตัวเพื่อพัฒนาชุมชนร่วมกับทางเทศบาล

ต่อมา เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 ได้มีประกาศของเทศบาล ฉบับที่ 182 ตั้งเป็นชุมชนผู้มีรายได้น้อย ขึ้นเป็นชุมชนที่ 31

ระบบนิเวศน์ของชุมชน

1. ทำเลที่ตั้ง

ที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมือง เลขที่ 52/1 ถนนราชดำเนิน ตรอกโรงต้ม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บริเวณที่อยู่ติดกับด้านข้างและด้านหลังของวัดสุทธจินดา จัดว่าที่ตั้งของชุมชนอยู่ในใจกลางเมืองถือว่าได้ เพราะใกล้กับสถานที่ราชการ ตลาด และศูนย์การค้า

ชุมชนแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ 50 ไร่ มีการตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่น ประมาณ 3 ใน 5 ส่วนพื้นที่ อีก 2 ใน 5 ส่วน เป็นพื้นที่ว่างเปล่า และปลูกบ้านเช่าต่างๆกัน ภายในชุมชน มีซอยเล็กๆอยู่ 3 ซอย รถยนต์ไม่สามารถวิ่งสวนกันได้ สภาพแวดล้อมทั่วไปยังไม่เอื้อ

2. อาณาเขตติดต่อ

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	จรด	ชุมชนวัดหนองบัวรอง
ทิศใต้	จรด	ทางรถไฟ
ทิศตะวันออก	จรด	ซอยโรงต้ม
ทิศตะวันตก	จรด	บ้านพักทหาร

3. สภาพที่ดิน

เป็นดินปนทราย ไม่มีพื้นที่สำหรับไว้ทำการเกษตรได้ เพราะเป็นชุมชนเมือง และการครอบครองเนื้อที่ของแต่ละครอบครัวมีที่ดินจำนวนไม่มากการทำการเกษตรในชุมชนจึงไม่ค่อยมี นอกจากการเลี้ยงสัตว์ซึ่งเลี้ยงกันจำนวนไม่มากนัก

4. ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่ป่าไม้นั้นปัจจุบันไม่มีแล้วเพราะเนื่องจาก การขยายตัวของชุมชนมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นป่าได้ลดลง และกลายเป็นชุมชนเมือง ส่วนพื้นที่สาธารณะในชุมชนแห่งนี้ก็ไม่มี จึงทำให้ชุมชนนี้ไม่มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย

5. แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

สมัยก่อนชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนี้จะใช้แหล่งน้ำของวัดสุทธจินดาซึ่งถือว่าเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญมาก เวลาจะใช้น้ำชาวบ้านจะไปหาบจากในวัดสุทธจินดามาใช้ ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเมืองแหล่งน้ำตามธรรมชาตินั้นไม่มี การใช้น้ำก็จะใช้น้ำประปาทั่วครัวเรือน

ระบบสาธารณูปโภค

ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งชุมชนมีสภาพเป็นถนนแบบ “ทางเกวียน” เป็นถนนลูกรังเมื่อ พ.ศ. 2494 เป็นถนนลาดยาง เมื่อ พ.ศ. 2500 ปัจจุบันระบบสาธารณูปโภคในชุมชนนั้น ถนนก็เป็นถนนคอนกรีต ถนนตามซอยก็เช่นเดียวกันแต่รถวิ่งสวนกันไม่ได้เพราะเป็นซอยแคบๆ น้ำก็ใช้น้ำประปา ไฟก็ใช้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จัดได้ว่าสาธารณูปโภคค่อนข้างดี แต่บางวันการใช้น้ำประปาบางวันไหลบางไม่ไหลบ้าง ส่วนโทรศัพท์สาธารณะนั้นทางชุมชนต้องการให้ทางองค์การมาคิดไว้ที่ชุมชนเพราะจะได้สะดวกเวลาไปใช้บริการ (เมื่อก่อนเคยคิดแล้ว แต่ถูกทำลายเพราะมีการทะเลาะวิวาทและทำลายตู้โทรศัพท์สาธารณะ จึงไม่ได้มาทำการติดตั้งใหม่)แต่ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่มีโทรศัพท์ใช้ก็ยังคงการใช้โทรศัพท์สาธารณะ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร

ระบบสังคมและวัฒนธรรม

1. เครือญาติ

การให้ความสำคัญกับเครือญาติยังไม่เปลี่ยนไปจากเดิม ถึงแม้จะเป็นสังคมเมืองการอาศัยอยู่ภายในครอบครัวของชุมชนเมืองสมัยก่อนก็จะอยู่รวมกันเป็นครอบครัวขยาย ปัจจุบันการอยู่รวมกันถ้าเป็นครอบครัวดั้งเดิม ปู่ ย่า ตา ยาย มักจะมีหลานเล็กๆในบ้านแต่พ่อแม่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่ได้รับการศึกษาสูงเป็นคนรุ่นใหม่ชอบคีนรนิยมไปทำงานที่กรุงเทพฯ เพราะคิดว่าความสืบลอยู่ที่นั่นจะมาเยี่ยมครอบครัวเมื่อถึงเทศกาลสำคัญเท่านั้น แต่ถ้าดูจากภาพรวมจริงๆ การอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ก็ยังเป็นครอบครัวขยายเสียส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวดั้งเดิมหรือครอบครัวที่มาจากต่างถิ่น แม้กระทั่งบ้านเช่าเพราะจากปัจจัยหลายๆอย่าง เช่น ชุมชนนี้อยู่ใจกลางเมืองไปมาสะดวก ใกล้สถานที่ราชการ ตลาด ห้างสรรพสินค้า ดังนั้นการแยกตัวไปอยู่ที่อื่นไม่ค่อยจะได้รับความนิยมเพราะยึดติดกับความสะดวกสบายมากกว่า

2. ผู้นำและการเมืองการปกครอง

มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชนเปรียบเสมือนเงาตามตัวยิ่ง ถ้าชุมชนยิ่งขยายตัวมาก อิทธิพลทางการเมืองก็จะมากเช่นเดียวกัน เพื่อผลประโยชน์ตอบแทนร่วมกัน ในชุมชนเมืองกับการเมืองทุกวันนี้แทบจะกลายเป็นของคู่กันไปแล้ว สังเกตได้จากความเจริญจะเข้ามาอย่างรวดเร็ว ถ้าชุมชนไหนสนับสนุนพรรคการเมืองที่ได้เป็นทีมจัดตั้งรัฐบาล การขอความช่วยเหลือภายในชุมชนก็จะสะดวกมาก

3. เศรษฐกิจ

เศรษฐกิจในชุมชนจัดได้ว่าเป็นชุมชนผู้มีรายได้น้อย ประชาชนทำมาหากินแบบหาเช้ากินค่ำประธานชุมชนก็ถือได้ว่าเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจเพราะเป็นผู้ที่มุ่งหวังจะสร้างความเจริญให้กับชุมชนและคนในชุมชนให้มีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นคนที่อยู่ในชุมชนต้องให้ความร่วมมือด้วยเช่นกัน เพื่อที่จะทำให้เกิดสิ่งที่ดีๆในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ และผู้ที่จะเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจได้ก็คือผู้ที่มีฐานะคืออยู่ภายในชุมชนนั่นเอง เพราะจะได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนเป็นอย่างมาก

4. วัดและประเพณี

วัดที่ใกล้กับชุมชนมีอยู่ 2 แห่ง คือ วัดสุทธจินดาและวัดหนองบัวรอง แต่วัดที่คนบริเวณนี้นิยมไปทำบุญคือวัดสุทธจินดา เพราะใกล้บ้านมากกว่าประเพณีก็ไม่มีประเพณีอะไรที่แปลกๆ แต่มีประเพณีประจำปีเหมือนที่อื่นทั่วไป

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	ตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในวัน ขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	เวียนเทียนในวันมาฆบูชา
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญตักบาตรร่วมทำพิธีบวงสรวงวิญญาณท่าน ท้าวสุรนารี
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	รดน้ำคำหัวผู้ใหญ่และขอพรในวันขึ้นปีใหม่ไทย (วันสงกรานต์)
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	เวียนเทียนในวันวิสาขบูชา
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	เวียนเทียนในวันอาสาฬหบูชา
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	วันสารทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	เทศกาลออกพรรษา
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	เทศกาลลอยกระทง

5. โรงเรียนและการศึกษา

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นผลที่ทำให้มีอาชีพที่มีรายได้น้อย คนสมัยก่อนมีการศึกษาน้อยแต่บางคนสามารถรับราชการได้ เนื่องจากในชุมชนไม่มีโรงเรียนการศึกษาจึงต้องไปศึกษานอกชุมชน

สำหรับคนในชุมชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้จัดการฝึกอบรม ผู้ไม่รู้หนังสือ โดยครูจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สอนระดับประถมและมัธยมต้นจบไปแล้ว 1 รุ่น จัดทำที่อ่านหนังสือประจำชุมชน มีหอกระจายข่าวเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร สาระน่ารู้แก่ประชาชนในชุมชนได้รับข้อมูลได้อย่างทั่วถึง

สุขภาพอนามัย

คนในชุมชนส่วนใหญ่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ เมื่อมีการเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะไปโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนมากนัก และในชุมชนเองก็มีอนามัยในชุมชน ซึ่งมีที่ทำการอยู่ในบ้านของท่าน ประธานชุมชนเอง เพื่อให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายในการรับการรักษาขึ้นปฐมพยาบาลได้อย่างรวดเร็ว

2. การประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวมมีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบาย ระเบียบและแนวทางปฏิบัติ

ทางชุมชนจะศึกษารายละเอียดของระเบียบของสำนักงานฯ และจัดทำระเบียบกองทุนชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนเพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับคนในท้องถิ่น

2. การประชาสัมพันธ์

ช่วงเวลาที่ทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน คือช่วงแรกที่จะทำการก่อตั้งจะมีการประชาสัมพันธ์ โดยใช้หอกระจายข่าวของชุมชน กรรมการชุมชน เกี่ยวกับเนื้อหาของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเมื่อมีข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับทราบข้อมูลจากทางราชการเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนเอง

3. คณะกรรมการกองทุนการจัดตั้ง

มีการจัดทำหนังสือเชิญหัวหน้าครัวเรือน ทั้ง 8 คุ่ม ร่วมประชุมประชาคมในวันที่ 16 กันยายน 2544 เวลา 9.00 น. การได้มาซึ่งการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดการเวทีประชาคมหรือเวทีชาวบ้านเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือกกรรมการกองทุนโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมทั้งหมด $\frac{3}{4}$ ของจำนวนครัวเรือน หรือประมาณ 118 ครัวเรือน ในจำนวน 125 ครัวเรือน(ไม่รวมบ้านเช่า) มีเจ้าหน้าที่และยังผู้สังเกตการณ์ ทั้งหมด 17 คน มีผู้สมัครเป็นกรรมการกองทุนจำนวน 11 ท่าน มติในที่ประชุมลงมติเป็นเอกฉันท์

จำนวนคณะกรรมการ

คณะกรรมการกองทุนมี 11 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการกองทุน, รองประธาน, กรรมการกองทุน, เลขานุการ, เจริญฤติก, นายทะเบียน, ประชาสัมพันธ์และกรรมการอื่นๆ

รายชื่อคณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทรจินดา		
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	พ.อ.พิระยุทธ์ ไพบูลย์วิริยวิ	ประธานกองทุนชุมชนหลังวัดสุทรจินดา
2	นายมนู ไกรกิตติภูมิ	รองประธานกองทุนชุมชนหลังวัดสุทรจินดา
3	ร.ต.ประยูร สิทธิเวช	เลขานุการ
4	นายจำลอง จงอบกลาง	ฝ่ายประชาสัมพันธ์
5	นางสาวเขาวะภา หนูศรีม่วง	ฝ่ายเหรัญญิก
6	นายอัสนี ณ.อุบล	ฝ่ายนายทะเบียน
7	นางวัฒนา บุรีรัมย์	ฝ่ายประชาสัมพันธ์
8	นางชวนพิศ ถอยกระโทก	ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน
9	นางม้วน จำนาค	กรรมการ
10	นางพิมพ์า บุญมีมีไชย	กรรมการ
11	นายเกษม เลิศสันเทียะ	กรรมการ

คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะ 30 วัน

4. เงินกองทุนหมู่บ้าน

วันที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน ได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 การเก็บรักษาเงินกองทุนจะเก็บไว้ที่

ธนาคารออมสิน เลขที่บัญชี 06-4318-20-012388-7

5. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

ประวัติส่วนตัว ชื่อนางศิริวรรณ ชัยมงคล

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อายุ 33 ปี เพศ หญิง สถานภาพ สมรส

ภูมิลำเนา 1773/22 ถนนเลขอุดม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

บทบาทหน้าที่

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาชุมชนหลังวัดสุทธจินดา
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาชุมชนหลังวัดสุทธจินดาให้มีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ระเบียบกองทุนมีกระบวนการจัดทำระเบียบโดยประชุมคณะกรรมการกองทุนปรึกษาหารือเพื่อร่างระเบียบให้เหมาะสมกับชุมชน และความเป็นไปได้ และได้จัดทำเอกสารแจกจ่ายให้กับสมาชิกทุกคนทราบ และเป็นข้อมูลในการกู้ต่อไป

2. การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จัดทำโดย คณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. ระบบบัญชีกองทุน

สมุดบัญชีที่ใช้ คือ

1. บัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินกองทุนเงินล้าน
2. บัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินเงินออม

ทะเบียนคุมรายละเอียด

1. ทะเบียนคุมคำขอกู้
2. ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
3. ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ/เงินรับฝาก/เงินค้ำหุ้นรายตัว
4. ทะเบียนคุมทรัพย์สิน

ปัจจุบันมีการทำบัญชีงบดุลตั้งแต่งวดแรกที่มีการกู้จนถึงงวดปัจจุบัน โดยประธานและกรรมการรวมถึงบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีส่วนในการจัดทำบัญชีของกองทุน

4. กิจกรรมเกี่ยวกับการรับสมัครสมาชิกกองทุน

ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 114 คน กู้เงินกองทุนไปทั้งหมด 81 ราย (ยอดเดือนสิงหาคม 2545) รวมเป็นเงินกู้ 1,270,000.00 บาท

คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนหลังวัดพุทธจินดา
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีขึ้นไป
3. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
5. ไม่เล่นการพนันเป็นประจำ และมีหนี้สินล้นพ้นตัว
6. เป็นบุคคลที่ทำมาหากินสุจริตและขยันขันแข็ง
7. เป็นผู้ร่วมกิจกรรมของชุมชน ร่วมงานประเพณี และร่วมพัฒนาชุมชน
8. มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ทุกเดือน โดยหัวหน้าครอบครัวเป็นสมาชิกกองทุน คนในครอบครัวเป็นสมาชิกสหบท

5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้กองทุน

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ จะพิจารณาถึง

1. ความเชื่อถือของสมาชิกกองทุน และจัดลำดับการกู้ก่อน หลัง
2. ลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมที่สมาชิกจะนำไปใช้จ่าย
3. มีผู้ค้ำประกัน 2 คน

ขั้นตอนการโอนเงินจะโอนเงินผ่านสมุดธนาคารออมสินของผู้กู้ ภายในวันที่ 1-5 ของเดือน ขั้นตอนการชำระหนี้ ทางกองทุนจะนำหนังสือแจ้งยอดเงินให้ผู้กู้ทราบว่าจะต้องนำเงินส่งธนาคารภายในวันที่ 1-5 ของเดือนเป็นจำนวนเท่าไร แล้วให้ผู้กู้นำส่งธนาคารด้วยตนเอง หลังจากนั้นต้องนำเอกสารหลักฐานมาให้ทางกองทุนตรวจสอบคัดยอดอีกครั้งหนึ่ง

6. การจัดสรรผลประโยชน์

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

1. เงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 10
2. เงินประกันความเสี่ยง ในอัตราร้อยละ 15
3. เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการ ในอัตราร้อยละ 30
4. ทุนเพื่อสหบทกองทุน ในอัตราร้อยละ 20
5. ทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ในอัตราร้อยละ 15
6. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร ในอัตราร้อยละ 10

2.13 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

1. จำนวนสมาชิกกองทุน

สมาชิกกองทุนมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกเดือน ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 114 คน สาเหตุที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเพราะว่าสามารถได้รับการกู้ยืมเงินจากเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ

2. จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้

จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้มีทั้งหมด 81 ราย คิดเป็น 71.08 % ของจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด รวมเป็นเงิน 1,270,000.00 บาท อนุมัติตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม 2545 ทั้งหมด 11 งวด

3. ยอดเงินที่ให้ออก

ยอดเงินที่ทางชุมชนหลังวัดสุทธจินดาได้จัดสรรให้ทางสมาชิกกองทุนของชุมชน ซึ่งได้จากวัตถุประสงค์ของโครงการที่เสนอให้ทางคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

แผนภูมิ 4.2 ตารางแสดงการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่เดือนมกราคม 2545 ถึงสิงหาคม 2545
จำนวน 11 งวด

งวดที่	ใบสำคัญจ่าย	วันที่ /เดือน/ปี	จำนวน/ราย	จำนวน/บาท
1	จ1/45	2/ม.ค/45	42	645,000.00
2	จ2/45	1/ก.พ/45	11	175,000.00
3	จ3/45	1/มี.ค/45	8	105,000.00
4	จ4/45	8/มี.ค/45	2	40,000.00
5	จ5/45	11/มี.ค/45	3	40,000.00
6	จ6/45	1/เม.ย/45	3	45,000.00
7	จ7/45	2/เม.ย/45	2	30,000.00
8	จ8/45	1/พ.ค/45	3	60,000.00
9	จ9/45	3/มิ.ย/45	1	20,000.00
10	จ10/45	1/ก.ค/45	3	60,000.00
11	จ11/45	1/ส.ค/45	3	50,000.00
รวม			81	1,270,000.00

รายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีดังต่อไปนี้

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 1 วันที่ 2 มกราคม 2545 จำนวน 42 ราย

จำนวนเงิน 645,000 บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑1/45 ลงวันที่ 2 มกราคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	ทำ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นางสะอึง นามสันเทียะ	20,000.00	1	1				
2	นางทิพย์วัลย์ วัดถึง	10,000.00	2				1	เลี้ยงสัตว์
3	นางสุกัญญา สิริเวช	20,000.00	3	1				
4	นางน้อย เลิศสันเทียะ	10,000.00	4		1			
5	นางนงพนา ทองไทย	20,000.00	5		1			
6	นางม้วน จำนาค	20,000.00	6		1			
7	พ.อ.พิระยุทธ์ ไพบูลย์วิริยะวิ	20,000.00	7				1	เกษตรกรรม
8	นางใบ สมมะเริง	20,000.00	8		1			
9	นางจาก พิมพ์กลาง	10,000.00	9		1			
10	นายประคอง วัชรปาน	10,000.00	10	1				
11	นางศิริ เพ็ญจันทร์	10,000.00	11		1			
12	นางสุคนธ์ สุขสวัสดิ์	5,000.00	12		1			
13	นางอำไพ จิตนากุล	20,000.00	13		1			
14	นางสุนันทา รัตนสุวรรณ	10,000.00	14				1	เกษตรกรรม
15	นางพิณศรี พรหมศิริ	20,000.00	15			1		ซ่อมรถยนต์
16	นายมนู ไกรกิตติภูมิ	20,000.00	16				1	เกษตรกรรม
17	นายสุวิชา พันธุรักษ์	10,000.00	17		1			
18	นางสาวกรรณา วรรณงาม	20,000.00	18		1			
19	นางวิไลวรรณ ไพบูลย์วิริยะวิ	20,000.00	19		1			
20	นางสุวรรณี คังปฏิพัทธ์	10,000.00	20		1			
21	นายอุทัย บรรจงสูงเนิน	10,000.00	21	1				
22	นายคมกริช หลิมเมืองมา	20,000.00	22		1			
23	นางสมภาร ศรีแก้ว	20,000.00	23	1				
24	นางวรรณดี จันทโชติ	20,000.00	24		1			
25	นางสมจิตร ทองไทย	20,000.00	25		1			

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 1 วันที่ 2 มกราคม 2545 จำนวน 42 ราย

จำนวนเงิน 645,000 บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ จ1/45 ลงวันที่ 2 มกราคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	ทำน	อื่นๆ	หมายเหตุ
26	นางพิมพ์า บุญมีมีไชย	10,000.00	26		1			
27	นายนัด แพทย์จะ ป๊ะ	10,000.00	27		1			
28	นางอำไพร ชาวน่าน	20,000.00	28		1			
29	นางเกษกนก มนขุนทด	20,000.00	29			1		
30	นายชัยรัตน์ ศรีนครินทร์	10,000.00	30	1				
31	นางบุญชู ถินประเสริฐ	20,000.00	31		1			
32	นางวิไลย หวานเย็น	10,000.00	32				1	
33	นางบุญมี ศรีนครินทร์	20,000.00	33		1			
34	นางปภาวิ ัญญเจริญกุล	10,000.00	34		1			
35	นางถ้ำไข ขจรกลาง	10,000.00	35		1			
36	นางสาวจงกล ทรัพย์มาก	10,000.00	36		1			
37	นายสรรค์ อชิโนปัญวัฒน์	20,000.00	37		1			
38	นางวันดี ภีราวุฒิ	10,000.00	38		1			
39	นางปัทมา วิบูลย์ปัญญะกิต	20,000.00	39		1			
40	นางสมจิตร วิบูลย์ปัญญะกิต	20,000.00	40		1			
41	นางวนิดา มุลทองชัย	10,000.00	41		1			
42	นางสาววารี ชันขาว	20,000.00	42		1			
รวมงวดที่ 1		645,000.00		6	29	2	5	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 2 วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2545 จำนวน 11 ราย

จำนวนเงิน 175,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑2/45 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	ทำ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายอนันต์ สุวรรณไพศาลสกุล	20,000.00	43				1	เกษตรกรรม
2	นางสาวนงลักษณ์ เมิดสูงเนิน	10,000.00	44		1			
3	นางงาม มะณีแมลง	5,000.00	45	1				
4	นางน้อม สีนอก	10,000.00	46		1			
5	นางสาวเยาะภา หนูศรีม่วง	20,000.00	47		1			
6	นางชวนพิศ ถอยกระโทก	20,000.00	48		1			
7	นางสุวรรณา สุนทราศรี	20,000.00	49		1			
8	นางสาวชนานาด สิทธิเวช	20,000.00	50		1			
9	นางชูศรี บุญเสมอ	10,000.00	51		1			
10	นายอนุสรณ์ อจิโนบุญวัฒน์	20,000.00	52		1			
11	นางสาวลักขณา หนูศรีม่วง	20,000.00	53		1			
รวมวงเงิน 2		175,000.00		1	9	0	1	

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้วงค์ที่ 3 วันที่ 1 มีนาคม 2545 จำนวน 8 ราย

จำนวนเงิน 105,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑3/45 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาฉบับที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นางภิรมย์พร แพทย์จะ โป๊ะ	5,000.00	54		1			
2	นายองอาจ ศิริโกศล	10,000.00	55			1		
3	นายเกียรติณรงค์ สายแสง	20,000.00	56		1			
4	นายสมทรง สุขสวัสดิ์	20,000.00	57		1			
5	น.ส.สมใจ นามสันเทียะ	20,000.00	58		1			
6	นางนิภา ขำนาค	10,000.00	59		1			
7	นางสาวกร พิศสระน้อย	10,000.00	60		1			
8	น.ส.วิภา บุญสำเริง	10,000.00	61		1			
รวมวงค์ที่ 3		105,000.00		0	7	1	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้วงค์ที่ 4 วันที่ 8 มีนาคม 2545 จำนวน 2 ราย

จำนวนเงิน 80,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑4/45 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาฉบับที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายสุรพร จินดากุล	20,000.00	62		1			
2	น.ส.ยวดี ลิ้มวิเชียร	20,000.00	63		1			
รวมวงค์ที่ 4		40,000.00		0	2	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 5 วันที่ 11 มีนาคม 2545 จำนวน 3 ราย

จำนวนเงิน 40,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ จ5/45 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	ช่าง	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นางสาวพรพิมล เพ็ญจันทร์	10,000.00	64		1			
2	นายศรีณัฐ ธีบุญเจริญกุล	10,000.00	65		1			
3	นางนพพร ผลเกิดดี	20,000.00	66		1			
รวมงวดที่ 5		40,000.00		0	3	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 6 วันที่ 1 เมษายน 2545 จำนวน 3 ราย

จำนวนเงิน 45,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ จ6/45 ลงวันที่ 1 เมษายน 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	ช่าง	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	ร.ต.ประยูร สิทธิเวช	15,000.00	67		1			
2	น.ส.รัศมี ภารมงคล	20,000.00	68		1			
3	นายวิฑูรย์ ทองไทย	10,000.00	69		1			
รวมงวดที่ 6		45,000.00		0	3	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 7 วันที่ 2 เมษายน 2545 จำนวน 2 ราย

จำนวนเงิน 30,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑7/45 ลงวันที่ 2 เมษายน 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นางใจ แซ่ลิ้ม	10,000.00	70		1			
2	นางเจดีย์ อมฤตกร	20,000.00	71		1			
รวมงวดที่ 7		30,000.00		0	2	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 8 วันที่ 1 พฤษภาคม 2545 จำนวน 3 ราย

จำนวนเงิน 60,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑8/45 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายสมพร ครองชอบ	20,000.00	72		1			
2	นางพนา แพทย์เพียร	20,000.00	73		1			
3	นางสุนทร บรรจงสูงเนิน	20,000.00	74		1			
รวมงวดที่ 8		60,000.00		0	3	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 9 วันที่ 3 มิถุนายน 2545 จำนวน 1 ราย

จำนวนเงิน 20,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ ๑9/45 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายอ้อมทรัพย์	20,000.00	75		1			
รวมงวดที่ 9		20,000.00		0	1	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 10 วันที่ 1 กรกฎาคม 2545 จำนวน 3 ราย

จำนวนเงิน 60,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ จ10/45 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายณฤพณ์ ทรงศรีมาตสกุล	20,000.00	76		1			
2	นายสมาน พนมรัตน์	20,000.00	77		1			
3	นางสาวสุนิษฐ์ สองเมือง	20,000.00	78		1			
รวมงวดที่ 10		60,000.00		0	3	0	0	

สรุปผลการจัดสรรเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

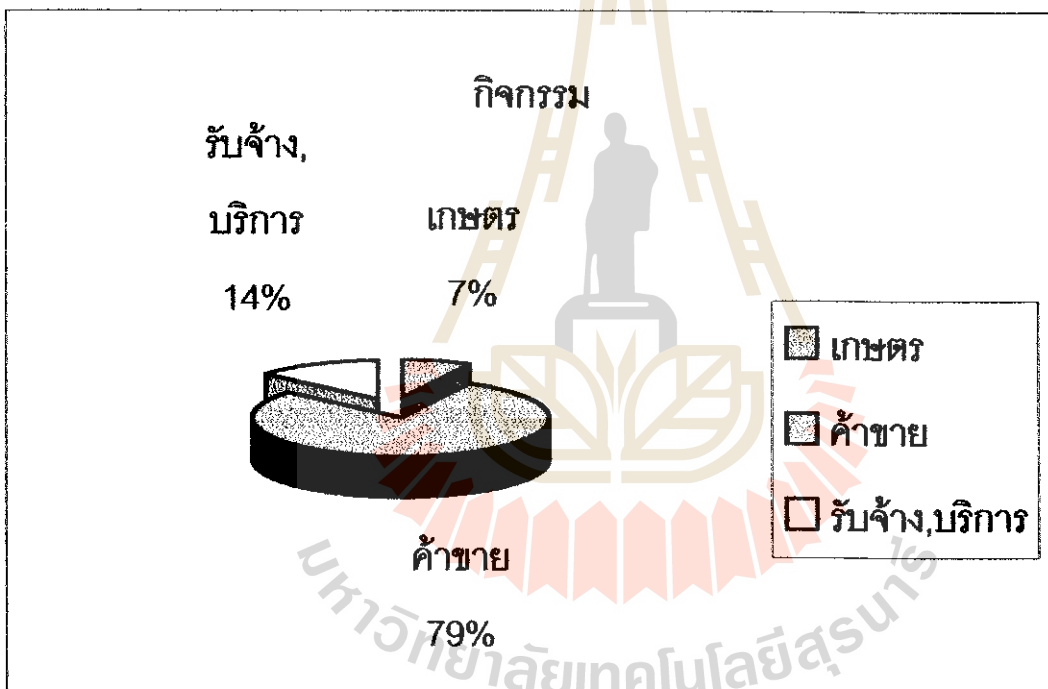
อนุมัติให้ผู้กู้ยืมที่ 11 วันที่ 1 สิงหาคม 2545 จำนวน 3 ราย

จำนวนเงิน 50,000.- บาท ตามใบสำคัญจ่ายเลขที่ จ11/45 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2545

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงินกู้	สัญญาเลขที่	ประเภทอาชีพ				
				รับจ้าง	ค้าขาย	รับ	อื่นๆ	หมายเหตุ
1	นายสมพร ครองชอบ	20,000.00	79		1			
2	นางพนา แพทย์เพียร	20,000.00	80		1			
3	นางสุนทร บรรจงสูงเนิน	20,000.00	81		1			
รวมงวดที่ 11		60,000.00		0	3	0	0	

ปัจจุบันจำนวนผู้กู้เงินทั้งหมด โดยนำเงินไปดำเนินการประกอบพัฒนาอาชีพดังนี้
ตั้งแต่เดือน มกราคม 2545 ถึง สิงหาคม 2545

อาชีพ	จำนวนผู้กู้ (ราย)	จำนวนเงินกู้(บาท)
เกษตร	6	90,000.00
ค้าขาย	64	1,025,000.00
รับจ้าง,บริการ	11	155,000.00
รวม	81	1,270,000.00

แผนภูมิ 4.3 แผนภูมิแสดงกิจกรรมของสมาชิกผู้เงินกองทุนชุมชนดั่งวัดสุทธจินดา

4. จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด

จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนดคิดเป็น 95 % ของผู้กู้ทั้งหมด ผู้ที่ไม่ชำระเงินกู้คืนตามกำหนดมีอยู่ 2 ราย เพราะได้ย้ายออกนอกชุมชนและทางกรรมการได้ให้ทางผู้ล้าเป็นผู้รับผิดชอบ

5. กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว)

สถานการณ์ทางการเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

เงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา	1,000,000.00 บาท
ดอกเบี้ยและค่าปรับ	53,789.62 บาท
รวมเงินกองทุนจัดสรร(บ/ร1)	1,053,789.62 บาท
เงินทุนสะสมสุทธิ(บ/ร2)	153,789.55 บาท
รวมเงินกองทุนทั้งหมด	1,208,582.17 บาท

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสบการณ์ของผู้กู้ ส่วนใหญ่ผู้กู้จะประกอบอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการเงินมาเพื่อขยายกิจการ ซ่อมแซมปรับปรุงร้านค้า
2. สมาชิกในครอบครัวต้องเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการที่จะนำเงินกองทุนไปประกอบอาชีพตามโครงการที่ขอกู้ไป
3. รายได้ของครอบครัวของผู้กู้ อาจจะไม่เพียงพอในการดำเนินชีวิตหรือมีหนี้สินก่อนกู้เงินกองทุน แต่มีความตั้งใจจริงที่จะนำเงินกองทุนมาเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักยภาพ

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินกู้ที่ผู้กู้ได้รับอนุมัติ คือ ไม่เกินรายละ 20000 บาท
2. จำนวนเงินลงทุนที่นอกเหนือจากเงินกู้ คือ เงินทุนที่ผู้กู้ลงทุนก่อนการกู้กองทุนมาซึ่งมาน้อยแล้วแต่กิจการที่ผู้กู้ทำอยู่
3. วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา พบว่า มีอยู่ 3 ประการ คือ ค้าขาย รับจ้างหรือบริการ และเกษตรกร
4. ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ คือ ประสบการณ์ของผู้กู้เองเพราะส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว ดังนั้นความรู้ทักษะ ความชำนาญ ของแต่ละคนจะมีอยู่กับตัว

อยู่แล้ว เพียงแต่บางรายอาจจะไปหาประสบการณ์โดยการเรียนรู้เพิ่มเติม หรืออบรม เพื่อให้ทันกับสมัยนิยม เช่น อาชีพเสริมสวย อาชีพคัศเย็บเสื้อผ้า

5. จำนวนแรงงานที่จะใช้แรงงานในครอบครัว มากกว่าที่จะมีการจ้างลูกจ้าง

6. สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ จะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงชุมชนเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การใช้จ่ายเงินกู้ของผู้กู้ส่วนใหญ่จะใช้ไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่ก็มีบางรายที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ทางคณะกรรมการก็จะติดตามเพื่อชี้แจงให้ผู้กู้ทราบถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงเพื่อให้ผู้กู้มีปัญหาตามมาภายหลัง

2. การหาความรู้เพิ่มเติมจะมีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละอาชีพเพื่อส่งเสริมและช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาก็แต่ละอาชีพประสบอยู่

3. การหาตลาดทางชุมชนได้นำสินค้าที่เป็นของชุมชนไปไว้ที่สหกรณ์ของทางเทศบาล และนำไปออกงานช่วงที่มีการประชุมของจังหวัด

4. การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน ส่วนใหญ่ทางชาวบ้านจะไม่ค่อยสนใจในเรื่องนี้เท่าไรนัก แต่จะใช้วิธีเก็บเงินเป็นสัดส่วน เช่น เก็บไว้สำหรับใช้หนี้ส่วนหนึ่ง, เก็บออมไว้ใช้ยามจำเป็นส่วนหนึ่ง, เก็บไว้ลงทุนต่อและเก็บไว้ใช้จ่ายภายในครอบครัว

1.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้กู้ คือ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. ผลโดยตรง คือ ชาวบ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีโอกาสในการประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการและสามารถเพิ่มศักยภาพของตนเอง มีรายได้สูงขึ้น มีเงินจับจ่ายใช้สอยภายในครอบครัวมากขึ้น และบางรายสามารถเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็นได้ด้วย

3. ผลโดยอ้อม คือ มีส่วนช่วยให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็งมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยให้เงินกองทุนเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ยั่งยืนภายในชุมชน

3. ผลการทดลองวิธีใหม่

จากการที่ได้เข้าไปสัมผัสกับชุมชนหลังวัดสุทธจินดาเป็นเวลาหกเดือนเศษ โครงการของชุมชนเองนั้นยังไม่มี แต่ปัจจุบันได้มีโครงการที่ทางท่านประธานและคณะกรรมการชุมชนกำลังทดลองทำกันอยู่และน่าจะเป็นไปได้ คือ “ขาดองสมุนไพรสกัดจากกระชายดำ” โดยกระบวนการจัดการตอนนี้กำลังอยู่ในขั้นการเสาะแสวงหาข้อมูล และวิเคราะห์ทางเลือกต่างๆ ซึ่งดูจากวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีโครงการในชุมชนและเพื่อให้คนมีงานทำในชุมชนของตนเอง การจัด

หาวัตถุดิบต้องหาแหล่งที่มีราคาต่ำที่สุดรวมถึงวิธีการแปรรูปที่มีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์ทางเลือกก็จะดูจากสิ่งที่ทำกำไรสูงสุดและส่วนแบ่งทางการตลาด ซึ่งโครงการที่น่าจะเป็นไปได้และกำลังทดลองโดยท่านประธานชุมชน คือ “ขาดองสมุนไพรรสจืดจากกระชายดำ”

◆ ปัจจัยที่ทำให้เกิด

1. ทางคณะกรรมการชุมชนต้องรวมตัวกันเพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอน คือ เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีโครงการเป็นของตนเอง
2. จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดได้และเป็นไปได้ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งน่าจะเป็นเรื่องของ “กระแสนิยม” เพราะพืชจำพวกสมุนไพรมีเป็นที่คนไทยใช้ประโยชน์มาแต่โบราณ มาถึงวันนี้การวิวัฒนาการการบริโภคต่างไป จึงได้มีการแปรรูปจากภูมิปัญญาของคนไทย โดยทำเป็นผงบรรจุแคปซูล อัดเม็ด ผงชา และน้ำมันหอมระเหย เพื่อการบริโภคที่ง่ายขึ้น แต่จุดมุ่งหมายเหมือนเดิม คือ การรักษาโรค และเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย
3. ชนิดของธุรกิจ ทางชุมชนจะทำการผลิตเองก่อน ทดลองส่งขายภายในชุมชน แล้วส่งขายตามงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และส่งที่สหกรณ์เทศบาล(กองสวัสดิการสังคม)
4. ขอบข่ายที่น่าจะเป็นไปได้ ระยะเริ่มแรกควรจะเป็นขนาดเล็ก เพราะต้องทดสอบตลาดก่อน ถ้าดีก็จะแปรรูปให้มีคุณภาพเพื่อการบริโภคที่ง่ายขึ้น
5. เงินที่ใช้ลงทุนในโครงการจะเป็นการลงหุ้นกันมากกว่าและถ้าได้กำไรถึงจะนำมาแบ่งกัน
6. ความเสี่ยงของการลงทุนในระยะแรกก็มีอยู่หลายประการ เช่น คุณภาพ(ต้องสร้างความเชื่อมั่นในตัวสินค้า) , ราคา , ตลาด , การประชาสัมพันธ์(ช่วงแรกอาจจะใช้วิธีทดลองให้ไปทานในราคาที่ถูกก่อนและถ้าดีก็จะเป็นการบอกปากต่อปาก) , กลุ่มเป้าหมาย , PACKING ฯลฯ
7. การชี้แจงคุณสมบัติประโยชน์ของสิ่งที่จะทำให้เห็นภาพพจน์ เช่น คุณประโยชน์ของกระชายดำเป็นสมุนไพรรักษาเฉพาะเจาะจงสำหรับสุขภาพบุรุษ อยู่ในประเภทที่มีสรรพคุณขึ้นชื่อลือชาถึงการเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ , เป็นยาชูกำลัง และ ทำให้สุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นสมุนไพรรที่ได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ ดังนั้นทางท่านประธานชุมชนจึงสนใจที่จะทำตัวนี้ ช่วงนี้ผู้นำจะทำการทดลองโดยผลิตนำร่องทดสอบตลาดก่อนแล้วจึงชักชวนลูกบ้านมาลงหุ้น
8. แรงจูงใจและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โครงการนี้เกิดขึ้นได้อย่างดี , ประสบความสำเร็จและธุรกิจยังยืนขึ้นได้

◆ ปัจจัยที่ทำให้ไม่เกิด

1. ความไม่สามัคคี และความไม่เข้มแข็งของชุมชน ทำให้ชุมชนไม่มีการพัฒนา และไม่มีโครงการใดๆเป็นของชุมชนตนเอง
2. การขาดประสบการณ์ ไม่ค้นคว้าหาข้อมูลให้มาก เมื่อเกิดปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้การจะทำโครงการนั้นล้มได้ตั้งแต่ยังไม่เกิด
3. เงินทุนการจัดหาเงินทุนเนื่องจากกระยะแรกจะใช้การลงหุ้นถ้าลงเยอะ ไปก็เป็นการเสี่ยงมากไปก็อาจไม่มีใครกล้ามาลงหุ้นด้วย
4. บุคคล เช่น ประธานหรือคนในชุมชนไม่เห็นด้วยรวมถึงคนในครอบครัว ไม่มีความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง ไม่มีความขยัน อดทน ก็ไม่สามารถทำโครงการนี้ได้
5. ตลาด ถ้าไม่มีตลาดรองรับหรือไม่มีการประชาสัมพันธ์ การบรรจุหีบห่อที่น่าสนใจ สินค้าที่ผลิตก็ไปไม่รอดเช่นกัน
6. คุณภาพ ความสะอาดรวมถึงรสชาติ ต้องคงที่ และมีประสิทธิภาพจริง ถ้าคุณภาพไม่ดีหรือรสชาติไม่คงที่ก็ทำให้ขายไม่ได้
7. แรงจูงใจถ้าไม่น่าสนใจหรือน้อยจนเกินไปก็ทำให้ธุรกิจนี้เย็นไปได้อย่าง

4. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

- จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้อาชีพ “ค้าขาย” ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา สรุปได้ดังนี้

- 1.ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน ปริมาณต้นทุนที่พอเหมาะ ทำเลในชุมชนที่เหมาะสม เทคนิคประสบการณ์หรือความชำนาญในการค้าขาย
2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ ค้าขายแบบเป็นกันเอง กำหนดราคาที่เหมาะสม มีการจัดสรรรายได้อย่างเป็นระบบ การค้าขายอาหารต้องสะอาด บริการรวดเร็ว
3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณพอเหมาะ ได้แก่ สินค้าที่ดีมีคุณภาพ มีสินค้าตรงตามที่ถูกค้าต้องการ ไม่เอาเปรียบลูกค้า รายได้ที่เป็นตัวเงิน การเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของคนในชุมชน และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

- จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้อาชีพ “รับจ้างและบริการ” ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา สรุปได้ดังนี้

- 1.ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน การเรียนรู้และการฝึกอบรม ทำเลที่ตั้งในชุมชนที่เหมาะสม

2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ ให้บริการอย่างรวดเร็วทันใจ ถูกต้องทุกขั้นตอน ไม่เอาเปรียบลูกค้า การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณพอเหมาะ ได้แก่ การให้บริการที่ดี ถูกคำฟังพอใจ รายได้เป็นที่น่าพอใจและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

- จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพ "เกษตรกร" ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ความรู้เรื่องการเกษตรแบบผสมผสาน เงินลงทุนที่พอเหมาะ สถานที่ที่เอื้ออำนวยในการทำการเกษตร

2. กระบวนการที่ดี ได้แก่ มีกรรมวิธีที่ถูกต้อง ใช้ระยะเวลาไม่นานจนตามแต่ลักษณะของผลิตภัณฑ์

3. ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณพอเหมาะ ได้แก่ มีออกมาน้อยเพราะต้องระยะเวลานานพอสมควร สามารถนำพื้นที่ว่างเปล่ามาพัฒนาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

5. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากการที่มีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ท่านประธานกองทุนหลังวัดสุทธจินดา ได้มีการจัดการระบบการบริหารกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความไว้วางใจจาก 39 ชุมชนของตำบลในเมือง ซึ่งแต่งตั้งให้ท่านเป็นประธานเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อติดตามรวบรวมปัญหาความเคลื่อนไหวของกองทุนหมู่บ้านทุกชุมชนเพื่อเสนอต่อกองสวัสดิการและเทศบาลนครนครราชสีมา และเป็นที่ปรึกษาของกองทุนหมู่บ้านเขตอำเภอเมือง ทั้งหมด 261 กองทุน ซึ่งนับว่าเป็นผลงานที่น่าภาคภูมิใจของสมาชิกในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแบบอย่างของชุมชนอื่นๆต่อไป

6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

6.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

6.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

กองทุนเงินล้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำที่มีความรู้และตั้งใจจะทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวมอย่างแท้จริง ต้องการที่จะพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง และทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาจึงมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

6.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

นโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งตัวเงินได้ลงสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยตรง โดยให้ชาวบ้านได้บริหารกองทุนของชุมชนเอง ทำให้เกิดจิตสำนึกมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมคิดตาม ร่วมรับผล ประโยชน์และร่วมสร้างกองทุนให้ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาสามารถบริหารกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประธานชุมชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการ ต้องการการทำงานเพื่อสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง

6.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า

สมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาสามารถดำรงชีวิตด้วยศักยภาพของตนเอง เพราะได้รับโอกาสที่ทางรัฐบาลมอบให้และได้เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยน และเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ เรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องไม่กู้ยืมเงิน นอกกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูงอีกต่อไป

6.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

ชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น หมายถึง ความสามารถของหน่วยเศรษฐกิจที่จะปกป้องตนเองให้พ้นจากการรุกรานเอาเปรียบจากหน่วยเศรษฐกิจอื่น เพราะได้รับการกระตุ้น คือ การชี้แนะทางความคิดว่าด้วยหลักทางเศรษฐกิจเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและหลักเศรษฐกิจพอเพียง จนสมาชิกในชุมชนมีความเข้าใจและซึมซับหลักการนี้อย่างชัดเจน และนำไปปฏิบัติใช้อย่างเต็มใจ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

6.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า

สมาชิกชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเสมอภาคกัน มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสามารถ ชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น

6.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

6.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

เงินกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาส่วนใหญ่มีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ดำเนินการจัดสรรปล่อยเงินกู้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ บริหารหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ จัดทำบัญชีงบดุลประจำเดือน กำกับ ดูแล ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่จะรักษากองทุนหมุนเวียนให้คงอยู่ในชุมชนตลอดไป

6.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

ชาวบ้านยากจนจริงๆที่อยู่ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาแต่ไม่ได้มีทะเบียนบ้านอยู่ในชุมชนนี้ เนื่องจากเป็นบ้านเช่าเสียส่วนมากแต่อาศัยอยู่ที่นี่เป็นเวลา 10 กว่าปี แต่ไม่ได้รับสิทธิในการจัดสรรเงินในส่วนนี้ ดังนั้นผู้ที่เสียเปรียบในส่วนนี้ทางชุมชนน่าจะมีโครงการที่จัดทำร่วมกันโดยให้คนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือแต่อาศัยอยู่ในชุมชนได้มีส่วนร่วมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของคนในชุมชนตลอดจนเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น เมื่อคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็จะทำให้ เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้นรวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศก็จะดีขึ้นตามลำดับ

6.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้ให้ความร่วมมือกับประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ในการทำเวทีประชาคมเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับองค์กรภายนอกชุมชน

6.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

6.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า

1. สมาชิกมีความสามัคคีอยู่ในระดับ ปานกลาง
2. สมาชิกมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับ ปานกลาง
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี อยู่ในระดับ ปานกลาง
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับ ปานกลาง
5. สมาชิกมีโอกาสดหาความรู้เพิ่มเติม เดือนละ 1 ครั้ง
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นพร้อมหน้ารักใคร่ป้องกันกันเท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเท่าเดิม คือ 5 กลุ่ม
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา อยู่ในระดับ มาก
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส เพิ่มขึ้นเป็น 4 คน
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน

6.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีทัศนคติเกี่ยวกับชุมชนที่เข้มแข็ง คือ ต้องมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม สมาชิกในชุมชนต้องมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เห็นประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ไม่เอาเปรียบกัน ช่วยเหลืองานที่เป็นของชุมชนอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชนและทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีศึกษา “ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา” สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

• วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อ ศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาในประเด็นต่อไปนี้

1.1 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

1.2 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน โดยคนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.3 ชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ได้รับการกระตุ้นประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

1.5 ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่เป็นจุดเด่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาและปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1

3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 เศรษฐกิจของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ได้รับการกระตุ้นประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

4.2 ประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

4.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่เป็นจุดเด่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาและปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1

4.4 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล

4.5 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาและระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

• วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ศึกษาเป้าหมายกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ขั้นที่ 3 ใช้ชิปโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือ ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาจาก คนในชุมชน เอกสาร วัตถุ สถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหา แนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชน และข้อเสนอแนะต่างๆของผู้ทำการวิจัย ของโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เป็นระยะๆ

ขั้นที่ 6 ประชุมสรุปบทเรียนโดยสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อยในการบริหารการจัดการกองทุน

ขั้นที่ 7 นำเสนอรายงานผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ใน
ลักษณะสารนิพนธ์ ส่งอาจารย์นิเทศก์

● ผลการดำเนินการ

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวมมีดังนี้

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ผลการประเมินหน่วยระบบ A

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

ทางชุมชนจะศึกษารายละเอียดของระเบียบของสำนักงานฯ โดยศึกษาจาก
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากความอนุเคราะห์ของกองสวัสดิการ เทศบาล
เมืองนครราชสีมา และจัดทำระเบียบกองทุนชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือให้สอดคล้อง
คล้อยกับวิธีการดำเนินชีวิตของชุมชนเพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับคนในท้องถิ่น โดยปรับให้เข้า
กับสภาพบริบทชุมชน และต้องสอดคล้องกับระเบียบฯ เพื่อเสนอให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติพิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนได้ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ
กองทุนชุมชน คือ ช่วงที่จะทำการก่อตั้งจะมีการประชาสัมพันธ์ โดยใช้หอกระจายข่าวของชุมชน
กรรมการชุมชน เกี่ยวกับเนื้อหาของโครงการกองทุนหมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
เนื่องเมื่อมีข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับทราบข้อมูลจากทางราชการเพื่อประโยชน์
ของคนในชุมชนเอง การได้มาซึ่งการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ระเบียบของกอง
ทุนหมู่บ้าน ได้มีการจัดการเวทีประชาคมหรือเวทีชาวบ้านเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและคัดเลือก
กรรมการกองทุน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมทั้งหมด 3/4 ของจำนวนครัวเรือน มีเจ้าหน้าที่และ
ผู้สังเกตการณ์ ทั้งหมด 17 คน มีผู้สมัครเป็นกรรมการกองทุนจำนวน 11 ท่าน มติในที่ประชุม
ลงมติเป็นเอกฉันท์คณะกรรมการกองทุนมี 11 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการกองทุน,
รองประธาน, กรรมการกองทุน, เลขานุการ, เสรวิญญิก, นายทะเบียน, ประชาสัมพันธ์และกรรมการ
อื่นๆ คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี
นับตั้งแต่วันที่กรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของ
คณะกรรมการกองทุนทั้งหมด ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งจะจัดให้มีการคัด
เลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะ 30 วันวันที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน ได้รับเงิน

โอนเมื่อวันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 การเก็บรักษาเงินกองทุนจะเก็บไว้ที่ธนาคารออมสิน เลขที่บัญชี 06-4318-20-012388-7

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

ระเบียบกองทุนมีกระบวนการจัดทำระเบียบโดยประชุมคณะกรรมการกองทุนปรึกษาหารือเพื่อร่างระเบียบให้เหมาะสมกับชุมชน และความเป็นไปได้ และได้จัดทำเอกสารแจกจ่ายให้กับสมาชิกทุกคนทราบ และเป็นข้อมูลในการก้าวต่อไป แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จัดทำโดย คณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันมีการทำบัญชีงบดุลตั้งแต่วัดแรกที่มีการก้าวจนถึงงวดปัจจุบัน โดยประธานและกรรมการรวมถึงบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านมีส่วนในการจัดทำบัญชีของกองทุน สมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมีทั้งหมด 114 คน กู้เงินกองทุนไปทั้งหมด 81 ราย(ยอดเดือนสิงหาคม 2545) รวมเป็นเงินกู้ 1,270,000.00 บาท

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ จะพิจารณาถึง

1. ความเชื่อถือของสมาชิกกองทุน และจัดลำดับการก้าวก่อน หลัง
2. ลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมที่สมาชิกจะนำไปใช้จ่าย
3. มีผู้ค้ำประกัน 2 คน

ขั้นตอนการโอนเงินจะโอนเงินผ่านสมุดธนาคารออมสินของผู้กู้ ภายในวันที่ 1-5 ของเดือนขึ้นการชำระหนี้ ทางกองทุนจะนำหนังสือแจ้งยอดเงินให้ผู้กู้ทราบว่าจะต้องนำเงินส่งธนาคารภายในวันที่ 1-5 ของเดือนเป็นจำนวนเท่าไร แล้วให้ผู้กู้นำส่งธนาคารด้วยตนเอง หลังจากนั้นต้องนำเอกสารหลักฐานมาให้ทางกองทุนตรวจสอบยอดอีกครั้งหนึ่ง

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A

ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดาทั้งหมด 114 คน สาเหตุที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเพราะว่าสามารถได้รับการกู้ยืมเงินจากเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้มีทั้งหมด 81 ราย คิดเป็น 71.08 % ของจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด รวมเป็นเงิน 1,270,000.00 บาท อนุมัติตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม 2545 ทั้งหมด 11 งวด ยอดเงินที่ทางชุมชนหลังวัดสุทธจินดาได้จัดสรรให้ทางสมาชิกกองทุนของชุมชน ซึ่งจะดูได้จากวัตถุประสงค์ของโครงการที่เสนอให้ทางคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนดคิดเป็น 95 % ของผู้กู้ทั้งหมด เงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา (บ/ข1) ณ.เดือนสิงหาคม 2545 มีสะสมรวม 1,053,789.62 บาท เงินทุนสะสมสุทธิ (บ/ข2) มีสะสม

รวม 153,789.55 บาท ดังนั้น ณ.ปัจจุบันเงินกองทุนรวมของชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีทั้งหมดเท่ากับ 1,208,582.17 บาท

ผลการประเมินหน่วยระบบ B

ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

บริบทเฉพาะตัว หมายถึง ความสามารถในการบริหารเงินกู้ของผู้กู้ ส่วนใหญ่สมาชิกที่กู้เงินกองทุนมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการเงินมาเพื่อขยายกิจการ ซ่อมแซมปรับปรุงร้านค้า สมาชิกในครอบครัวเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการที่จะนำเงินกองทุนไปประกอบอาชีพตาม โครงการที่ขอกู้ไป รายได้ของครอบครัวของผู้กู้ไม่เพียงพอในการดำเนินชีวิตหรือมีหนี้สินก่อนกู้เงินกองทุน แต่มีความตั้งใจจริงที่จะนำเงินกองทุนมาเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักยภาพ

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

การพิจารณาเงินกู้ที่ทางคณะกรรมการของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาอนุมัติ คือ ไม่เกินรายละ 20000 บาท จำนวนเงินลงทุนที่นอกเหนือจากเงินกู้ คือ เงินทุนที่ผู้กู้ลงทุนก่อนการกู้กองทุนมาซึ่งมาก น้อยแล้วแต่กิจการที่ผู้กู้ทำอยู่ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา พบว่า มีอยู่ 3 ประการ คือ ค่าขาย รับจ้างหรือบริการ และเกษตรกร ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ คือ ประสบการณ์ของผู้กู้เองเพราะส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว ดังนั้นความรู้ทักษะ ความชำนาญ ของแต่ละคนจะมีอยู่กับตัวอยู่แล้ว เพียงแต่บางรายอาจจะไปหาประสบการณ์โดยการเรียนรู้เพิ่มเติม จำนวนแรงงานก็จะใช้แรงงานในครอบครัว มากกว่าที่จะมีการจ้างลูกจ้าง สถานที่ วัดสุ อุปรกรณ์ในการประกอบอาชีพ จะใช้วัดอุคิบัติที่มีอยู่ในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงชุมชนเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

การใช้จ่ายเงินกู้ของผู้กู้ส่วนใหญ่จะใช้ไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่ก็มียางรายที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ทางคณะกรรมการก็จะติดตามเพื่อชี้แจงให้ผู้กูทราบถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงเพื่อให้ผู้กู้มีปัญหาด้านมาภายหลัง การหาความรู้เพิ่มเติมจะมีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละอาชีพ สมาชิกชุมชนสามารถรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนจากการประชาสัมพันธ์

ของคณะกรรมการ ในการบอกต่อ การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิกกองทุน เพื่อส่งเสริมและช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่แต่ละอาชีพประสบอยู่ การหาตลาดทางชุมชนได้นำสินค้าที่เป็นของชุมชนไปไว้ที่สหกรณ์ของทางเทศบาล และนำไปออกงานช่วงที่มีการประชุมของจังหวัด การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน ส่วนใหญ่ทางชาวบ้านจะไม่ค่อยสนใจในเรื่องนี้เท่าไรนัก แต่จะใช้วิธีเก็บเงินเป็นสัดส่วน เช่นเก็บไว้สำหรับใช้หนี้ส่วนหนึ่ง, เก็บออมไว้ใช้ยามจำเป็นส่วนหนึ่ง, เก็บไว้ลงทุนต่อและเก็บไว้ใช้จ่ายภายในครอบครัว

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ชาวบ้านชุมชนหลังวัดสุทธจินดาส่วนใหญ่มีโอกาสนในการประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการและสามารถเพิ่มศักยภาพของตนเอง ผู้นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีเงินใช้จ่ายใช้สอยภายในครอบครัวมากขึ้น และบางส่วนสามารถเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็นได้ด้วยผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้กู้ คือ สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีส่วนช่วยให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็งมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยให้เงินกองทุนเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ยั่งยืนภายในชุมชน

จากการที่ได้เข้าไปสัมผัสกับชุมชนหลังวัดสุทธจินดาเป็นเวลาหกเดือนเศษ โครงการของชุมชนเองนั้นยังไม่มี แต่ปัจจุบันได้มีโครงการที่ทางท่านประธานและคณะกรรมการชุมชนกำลังทดลองทำ คือ “ขาดองสมุนไพรสกัดจากกระชายดำ” ซึ่งดูจากวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีโครงการในชุมชนและเพื่อให้คนมีงานทำในชุมชนของตนเอง การจัดหาวัตถุดิบต้องหาแหล่งที่มีราคาต่ำที่สุดรวมถึงวิธีการแปรรูปที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการทดลองนำสินค้าออกไปสู่ตลาด จะใช้วิธีนำไปขายที่สหกรณ์ของเทศบาล ซึ่งก็ได้ผลตอบรับมาดีพอสมควร แต่เป็นเพียงกลุ่มคนเล็กๆเท่านั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดเท่าที่ควรเพราะไม่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ จะทราบกันเฉพาะในหมู่ประชาชน กรรมการกองทุนและผู้ที่มีบริโศคปากต่อปากเท่านั้น ยังต้องใช้ในด้านการตลาดเข้ามาช่วยอีกมากเพราะผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากสมุนไพรมีอยู่มากมายหลายชนิด รายได้ที่ได้มายังไม่มากพอที่จะสามารถให้ชาวบ้านมาลงหุ้น เพราะอาจจะทำให้สินค้าล้นตลาด แต่ไม่มีผู้บริโศคดังนั้นจะต้องมีการทำการตลาดกันให้จริงจังจึงจะสามารถจะรวมหุ้นจากชาวบ้านได้ เพื่อให้เกิดรายได้เป็นที่น่าสนใจ

1.2 อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุนเงินล้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของคนในชุมชน รวมถึงความพร้อมในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำที่มีความรู้และตั้งใจจะทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวมอย่างแท้จริง ต้องการที่จะพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง และมีแนวโน้มว่าคนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชุมชนหลังวัดสุทธจินดาจึงมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า กองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารกองทุน มีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการทำงานตามความถนัดและความสามารถของคณะกรรมการแต่ละท่านอย่างถูกต้อง ซึ่งตัวเงินได้ลงสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยตรง โดยให้ชาวบ้านได้บริหารกองทุนของชุมชนเอง ทำให้เกิดจิตสำนึกมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมสร้างกองทุนให้ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า สมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ โดยการประชุมที่บ้านผู้นำชุมชน การจัดประชาคมชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องกองทุน เฉลี่ยเดือนละ ประมาณ 1 ครั้ง ทุก ๆ เดือน แต่ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด เนื่องจากสมาชิกบางส่วนยังมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน และมีวิถีดำเนินกิจกรรมต่างกัน ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรภายนอก ให้การอบรม ดูงาน ฝึกอาชีพ ให้ความรู้แก่คณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตด้วยศักยภาพของตนเอง ซึ่งได้รับโอกาสที่ทางรัฐบาลมอบให้ เรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และไม่ต้องไม่กู้ยืมเงินนอกระบบซึ่งมีดอกเบี้ยสูงอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น หมายถึง ความสามารถของหน่วยเศรษฐกิจที่จะปกป้องตนเองให้พ้นจากการรุกรานเอาเปรียบจากหน่วยเศรษฐกิจอื่น เพราะได้รับการกระตุ้น คือ การชี้แนะทางความคิดว่าด้วยหลักทางเศรษฐกิจเข้มแข็งอย่างยั่งยืนและหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากอัตราการว่างงานลดลง ความหนาแน่นในการประกอบอาชีพมีมากขึ้น โดยเฉพาะอาชีพค้าขาย และเกษตรกรรมที่มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า สมาชิกชุมชนหลังวัดสุทธจินดามีศักยภาพ มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่สมาชิกในชุมชน ดูแลผู้ด้อยโอกาสและคนยากจนชุมชนมีความสงบเรียบร้อย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเสมอภาคกัน

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

● ปัจจัยด้านบวก

เงินกองทุนหมู่บ้านของชุมชนหลังวัดสุทธจินดาส่วนใหญ่มีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ดำเนินการจัดสรรปล่อยเงินกู้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ บริหารหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ จัดทำบัญชีงบดุลประจำเดือน กำกับ ดูแล ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อที่จะรักษากองทุนหมุนเวียนให้คงอยู่ในชุมชนตลอดไป

● ปัจจัยด้านลบ

ชาวบ้านยากจนจริงๆที่อยู่ในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาแต่ไม่ได้มีทะเบียนบ้านอยู่ในชุมชนนี้ เนื่องจากเป็นบ้านเช่าเสียส่วนมากแต่อาศัยอยู่ที่นี่เป็นเวลา 10 กว่าปี แต่ไม่ได้รับสิทธิในการจัดสรรเงินในส่วนนี้ ดังนั้นผู้ที่เสียเปรียบในส่วนนี้ทางชุมชนน่าจะมีโครงการที่จัดทำร่วมกัน โดยให้คนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือแต่อาศัยอยู่ในชุมชนได้มีส่วนร่วมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของคนในชุมชนตลอดจนเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น เมื่อคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็จะทำให้ เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้นรวมถึงเศรษฐกิจของประเทศก็จะดีขึ้นตามลำดับ

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้ให้ความร่วมมือกับประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ในการทำเวทีประชาคมเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนิน โครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับองค์กรภายนอกชุมชน

4. ความเข้มแข็งของชุมชน

การพิจารณาถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในชุมชนหลังวัดสุทธจินดาสามารถเห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนได้ค่อนข้างชัดเจน ประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุน เห็นได้จากการเข้าร่วมประชาคมเพื่อจัดตั้งกองทุนการร่วมแรงร่วมใจในกันทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับกองทุน เพื่อทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน สมาชิกมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับกองทุน มีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม สมาชิกในชุมชน

ชนต้องมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เห็นประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ไม่เอาเปรียบกัน ช่วยเหลืองานที่เป็นของชุมชนอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชนและทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

ผู้นำชุมชนมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งแง่ของการแก้ไขข้อขัดแย้งภายในชุมชนและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สาธารณสมบัติของชุมชน ส่วนใหญ่จะใช้เวลาเป็นของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมความสัมพันธ์ ในด้านการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของสมาชิกภายในชุมชนสมาชิกชุมชนหลังวัดสุทธจินดา และมีโอกาสในการประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการและสามารถเพิ่มศักยภาพของตนเอง มีรายได้สูงขึ้น มีเงินใช้จ่ายใช้สอยภายในครอบครัวมากขึ้น และบางรายสามารถเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็นได้ด้วย ช่วยให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็งมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยให้เงินกองทุนเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ยั่งยืนภายในชุมชน

1. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ข้อเสนอแนะที่ 1 การบริหารกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา ควรมีการรายงานความคืบหน้า การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารข้อมูลไปยังสมาชิกกองทุนและสมาชิกภายในชุมชน เพื่อรับรู้ถึงผลสำเร็จหรือการแสดงเจตจำนงของกองทุนหมู่บ้าน เน้นการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม สร้างพลังให้บรรลุเป้าหมายของชุมชน

ข้อเสนอแนะที่ 2 การทำเวทีประชาคมร่วมระหว่างองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น แต่สมาชิกเองยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นมากนัก จึงควรสร้างแรงจูงใจ และการกระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 3 การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการกองทุนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนร่วมกัน และต้องสร้างความรู้ในการบริหารจัดการ

ที่โปร่งใส ทั้งคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน ควรที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน โดยการศึกษาให้เข้าใจต้องแท้

1.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ข้อเสนอแนะที่ 1 การบริหารจัดการกองทุน เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนตรวจสอบ จึงควรมีการแสดงบัญชีของกองทุน และรายงานความก้าวหน้าของการบริหารงานของคณะกรรมการ ซึ่งอาจแสดงโดยการรายงานผลในป้ายนิเทศก์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะที่ 2 สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ ที่ให้ทางคณะกรรมการรับทราบถึงหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน ตามที่แต่ละท่านได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะที่ 3 คณะกรรมการกองทุนชุมชนหลังวัดสุทธจินดา มีความรู้ในการจัดทำระบบบัญชี และงบดุลประจำปีของเงินกองทุน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องควรให้กรรมการที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบหน้าที่เข้ามาดูแลตรวจสอบ และแสดงผลการดำเนินงานให้สมาชิกรับทราบอย่างต่อเนื่อง

1.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรมีการแนะนำ ,สนับสนุนและติดตามช่วยเหลือสมาชิกที่กู้เงินไปแต่ละราย ไม่ควรปล่อยให้ผู้เงินแล้วคอยตามเก็บเงินต้นและดอกเบี้ยคืนเท่านั้น เพราะเป็นการป้องกันและช่วยเหลือระหว่างดำเนินการกิจกรรม เพื่อมิให้ผู้กู้เงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ แล้วทำให้มีปัญหาลงท้าย เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกนำเงินกู้ไปใช้อย่างถูกวิธี และไม่นำเงินไปใช้จ่ายกับสิ่งไม่จำเป็นเพื่อเป็นการเพิ่มภาระมากกว่าการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะที่ 2 การเปิดโอกาสให้สมาชิกที่กู้เงินกลุ่มอาชีพเดียวกัน รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิด ความรู้ ประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางแก้ไข โดยอาจสนับสนุน

พร้อมกับเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนหลังวัดสุทธจินดา

ข้อเสนอแนะที่ 3 เสริมสร้างจิตสำนึกและกระตุ้นให้สมาชิกร่วมกันนำเงินกู้ไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขออนุมัติ ดังนั้นควรมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกของสมาชิกในชุมชนต่อเป้าหมายของกองทุนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จะได้เป็นแบบอย่างของคนที่เหมาะสมปัญหาเดือดร้อนในการดำรงชีวิต เพื่อให้เป็นเงินทุนหมุนเวียนแหล่งสำคัญที่จะพัฒนาสมาชิกและชุมชนหลังวัดสุทธจินดาอย่างยั่งยืน

1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะที่ 1 โครงการกองทุนหมู่บ้าน มีจุดประสงค์ที่จะสร้างรายได้ให้ประชาชน แต่การดำเนินการภาครัฐควรจะให้ความรู้ และควรชี้แนะแนวทางในการประกอบการหาตลาด ที่สามารถทำให้เข้าสู่ตลาดโลกได้ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศดีขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 2 ลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็งควรมีองค์ประกอบดังนี้

- ความสามัคคี การร่วมมือร่วมใจในการที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน
- การทำงานเพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกันเสียสละทำงานเพื่อที่จะพัฒนาชุมชน
- สมาชิกในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และมีการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน
- ผู้นำ เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับพลัน
- การบริหารจัดการ มีระบบการบริหารจัดการแบบเปิดเผย โปร่งใส พร้อมให้การตรวจสอบตลอดเวลา
- มีผลประโยชน์ร่วมกัน สมาชิกได้รับประโยชน์ในด้านสวัสดิการจากกองทุน ร่วมสร้าง รวมทั้งการพัฒนาด้านคุณธรรม ภายใต้อุดมการณ์ความมีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาชุมชน. 2545. “วันพัฒนา”. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.

กรมศิลปากร, สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน. 2542. “ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่น”.
กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะอนุกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.

จรัส นวลน้อม. 2540. “การศึกษากับการพัฒนาประเทศ : แนวความคิดและวิธีปฏิบัติ”. คณะครุ
ศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, หน้า 229—252.

เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.

เทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัย. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์ (เอกสารเพิ่มเติม). นครราชสีมา.

เทียนฉาย กิรินนท์, 2537. “สังคมศาสตร์วิจัย”. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
การจัดการและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.

สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.

อภิชัย พันธเสน. 2539. “แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา”. มูลนิธิภูมิปัญญา.
กรุงเทพฯ.